VOORTGANGSRAPPORTAGE 2025

Versie
Definitief

Datum
3 juni 2025

LEESWIJZER

Dit document betreft de door het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) verplichte voortgangsrapportage (VGR) RES voor 2025 voor de Metropoolregio Eindhoven.

Als Metropoolregio Eindhoven hebben we een Regionale Energiestrategie (RES 1.0) opgesteld. Belangrijke onderdelen van de RES 1.0 zijn:

- energiebesparing;
- de inventarisatie van mogelijke locaties voor projecten voor grootschalige opwek van energie uit zon en wind en de monitoring van de realisatie daarvan;
- de inventarisatie van de vraag naar warmte en het aanbod aan duurzame warmtebronnen.

Daarbij dient draagvlak van inwoners voldoende geborgd te zijn via participatie en lokaal eigendom.

Voor de kortere termijn (2025 – 2027) hebben wij een Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES (S&UP) opgesteld. Als uitwerking stellen we jaarlijks een jaarplan op.
In dit rapport brengen wij de voortgang in beeld ten aanzien van onze ambities en doelstellingen. Daarbij komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Samenvatting en reflectie: Een samenvatting van de rapportage en een reflectie op de regionale samenwerking en doorkijkje naar de toekomst
2. Grootschalige Opwek: Voortgang bod RES 1.0, zoekgebieden en verspreide opwek;
3. Participatie en eigendom: Overzicht van het percentage ‘participatie en lokaal eigendom’ in beleid en in grootschalige opwekprojecten op land.
4. Stand van zaken Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma (S&UP) RES: Voortgang op alle programmalijnen binnen het programma energietransitie van de MRE;

We hebben een digitaal dashboard opgezet waarmee de voortgang binnen het programma continu inzichtelijk is. Vrijwel alle overzichten in dit rapport zijn printscreens uit dat dashboard. Het dashboard is te vinden via Dashboard RES Metropoolregio Eindhoven.

Veel van de data in dit dashboard komt uit de landelijke Klimaatmonitor, aangevuld met door ons zelf verzamelde data over duurzame opwek en participatie & eigendom. In het dashboard kan eventueel dieper ingezoomd worden op de cijfers zoals gepresenteerd in deze voortgangsrapportage.

SAMENVATTING EN REFLECTIE

Binnen de Metropoolregio Eindhoven hebben we een sterke samenwerking met de RES als basis
We hebben in de regio een sterke samenwerking opgebouwd binnen de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven, niet alleen op het onderdeel energietransitie, maar ook op andere ruimtelijke dossiers. Voordeel is dat we daardoor slim verbindingen kunnen leggen. Binnen het programma energietransitie hebben we de focus niet alleen liggen op grootschalige duurzame opwek, maar juist ook op besparing en warmte. Daarbij kijken we steeds meer vanuit het perspectief van het totale energiesysteem.
In hoofdstuk 3 is te zien aan welke elementen wordt gewerkt in de regionale samenwerking op het gebied van energietransitie. In 2024 hebben we stappen gezet in de doorontwikkeling van de regionale MRE-organisatie naar een programmabureau. Het team energietransitie bij MRE is uitgebreid, waarmee we kunnen zorgen voor een beter gecoördineerde en afgestemde sturing op het realiseren van de regionale opgaven. 2024 stond in het teken van opstarten en leren. We zullen de organisatie van de samenwerking moeten blijven doorontwikkelen, in samenwerking tussen de MRE-organisatie en de gemeenten, provincie, waterschappen en de andere partners. En tegelijk onverminderd blijven inzetten op de uitvoering van de RES 1.0 en het invullen en inbedden van alle thema's binnen de energietransitie. Met als gezamenlijk doel een klimaatneutrale regio in 2050.

We halen ons bod van 2 TWh uit de RES 1.0 niet vóór 2030, als er niets verandert
In onze RES 1.0, die in 2021 is vastgesteld, hebben we een bod van 2 TWh aan zon- en windprojecten afgesproken. Ons bod is tot stand gekomen op basis van een uitgebreide verkenning, waarbij we hebben gekeken naar de beschikbare ruimte, de technische mogelijkheden, de wensen vanuit de samenleving en de mogelijkheid om grootschalige opwek te koppelen aan andere opgaven. Ook brachten we bij de voorbereiding van de RES 1.0 de milieueffecten in beeld met een milieueffectrapportage. Het totaal aan projecten en ambities in de regio op dat moment telde op tot meer dan 2 TWh.

De afgelopen jaren zagen we dat het steeds moeilijker werd om het doel van 2 TWh te halen. We hadden al te maken met gebruikelijke onzekerheden die zich voordoen in projecten voor duurzame opwek, maar inmiddels merken we op dat de prognose vóór 2030 onder de 2 TWh uitkomt. Wat dit voor de regio en de RES-opgave betekent, dienen we nader te verkennen.

Oorzaken zijn o.a. terug te leiden naar:

1. Een daling van 0,2 TWh in de prognose voor de ontwikkeling van windparken vanwege radarhinderbeperkingen (in 2023 opgenomen in de Voortgangsrapportage)

2. Een daling van 0,3 TWh in de prognose voor de ontwikkeling van zon-op-land vanwege implementatie van de nieuwe regels voor zon op land ("zonnebrief" van toenmalig minister De Jonge), wat door is gevoerd in de Provinciale Omgevingsverordening (in deze Voortgangsrapportage opgenomen)

3. Daarnaast zijn er projecten (nog) niet in ontwikkeling gekomen door netcongestie.

4. En tot slot blijkt voor sommige projecten (nog) niet voldoende maatschappelijk of politiek draagvlak.

De nieuwe prognose voor realisatie vóór 2030 kent een bandbreedte van 1,02 TWh tot 1,86 TWh
Om tot een prognose te komen van nog vóór 2030 te realiseren projecten nemen we aan dat de categorie 'niet uitgewerkte ambitie' niet vóór 2030 zal worden gerealiseerd. Het vergt verder onderzoek om het realiteitsgehalte van deze niet uitgewerkte ambitie beter te kunnen inschatten.
Als we alle reeds gerealiseerde en lopende projecten bij elkaar optellen, met daarbij de projecten die bij gemeenten in de planning staan die wellicht nog vóór 2030 gerealiseerd kunnen worden, dan komen we uit op een totaal van 1,86 TWh aan prognose[1]. Dan rekenen we echter ook de beoogde windparken in Bergeijk en Someren mee. Op dit moment is echter onzeker of deze windparken zullen worden gerealiseerd en is het hoogst onzeker te noemen dat deze vóór 2030 worden gerealiseerd. Als deze windparken niet op tijd gerealiseerd zijn, telt de prognose van te realiseren projecten in 2030 in de regio op tot een totaal van 1,54 TWh.

Het Nationaal Programma RES rekent voor projecten die nog niet zijn gerealiseerd met een 'realisatiegraad'. Dat wil zeggen dat projecten die nog niet geheel zijn gerealiseerd niet voor 100% meetellen in de prognoses, omdat er nog steeds onzekerheid is over het daadwerkelijk tot realisatie komen van de projecten. Op basis van deze rekenregels komt de prognose lager uit, namelijk op 1,02 TWh aan gerealiseerde projecten in 2030.

We zoeken naar (alternatieve) opties
Als innovatieve regio werken we hard aan het implementeren en opschalen van (alternatieve) oplossingen. De opbrengst hiervan is tot op heden echter maar beperkt in relatie tot ons bod:

- We zoeken ruimte binnen de ruimtelijke regels zoals de Provinciale Omgevingsverordening, en bekijken welke projecten nog gerealiseerd kunnen worden via bijvoorbeeld de uitzonderingsgronden die in die regels zijn opgenomen.
- Innovatieve oplossingen, zoals energiehubs op bedrijventerreinen, zijn vooralsnog zeer beperkt in omvang in relatie tot het bod. Bij de eerste twee pilots voor energiehubs die nu richting realisatie gaan wordt 6 en 2,5 MW aan zon op dak gerealiseerd (Kempisch bedrijvenpark en Waterlaat).
- De businesscase voor andere no-regret maatregelen, zoals zon op de gevel, boven parkeren of op water is complex, waardoor deze projecten beperkt van de grond komen.

Er is weinig opwek gerealiseerd met lokaal eigendom
Net als in voorgaande jaren is de mate waarin lokaal eigendom is geborgd in reeds uitgevoerde projecten matig te noemen. Dit ondanks dat er in beleid wel degelijk aandacht voor blijkt te zijn. Iedere gemeente heeft vastgelegd dat er wordt gestreefd naar lokale participatie en lokaal eigendom. De ene gemeente heeft concrete regels

[1] Zonnevelden die niet naar de letter van de Provinciale Omgevingsverordening lijken te passen zijn niet meegerekend in deze prognose. Nader onderzoek moet uitwijzen of er nog uitzonderingen kunnen worden gemaakt.

in beleid of projecten opgenomen, de andere gemeente heeft vastgelegd dat die regels onderdeel moeten uitmaken van een nog te vormen project of gebiedsontwikkeling. De wil om dit op te nemen is er dus wel. Maar de uitvoering blijft achter.

We zetten veel stappen binnen de programmalijnen, maar zien ook een aantal aandachtspunten

In 2024 hebben we stappen gezet in de doorontwikkeling van de regionale MRE-organisatie naar een programmabureau. Het team energietransitie bij MRE is uitgebreid, waarmee we kunnen zorgen voor een beter gecoördineerde en afgestemde sturing op het realiseren van de regionale opgaven. Het programmabureau rapporteert ieder jaar over de voortgang binnen de programmalijnen aan de hand van een model met 3 scores:

Op schema, binnen de kaders van ons Samenwerkings- & Uitvoeringsprogramma RES

Resultaten blijven wat achter bij de verwachtingen/behoeft aandacht van de bestuurlijk trekker van de programmalijn

Resultaten blijven significant achter bij wat afgesproken is/behoeft aandacht van de Stuurgroep Energietransitie

Veel acties staan op groen. Bij de programmalijn Grootschalige opwek staan enkele acties op rood. Dat wil niet zeggen dat de acties uit het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES niet zijn uitgevoerd. Maar nu de prognose is dat het bod uit de RES 1.0 uit zicht lijkt te verdwijnen, zal het gesprek in de regio moeten worden gevoerd of en hoe het onderste uit de kan kan worden gehaald. Wat dit voor de RES-opgave betekent, moeten we met elkaar verkennen.
Verder komt de matige realisatie van lokaal eigendom terug als aandachtspunt binnen de programmalijn Grootschalige opwek. Bij de programmalijn Energiesysteem staan nagenoeg alle acties op oranje. Voor de acties zijn we afhankelijk van de maatregelen die bij netbeheerders worden uitgevoerd ten behoeve van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk. De behoefte aan uitbreiding is hoog. De regionale netbeheerder kondigt aan dat zij wellicht stations moet gaan afschakelen bij dreiging van overbelasting van het stroomnet.

Er dient aandacht te blijven voor een duurzaam energiesysteem voor een groeiende regio

Als Metropoolregio Eindhoven hebben we altijd uitgedragen dat we onze bijdrage aan het landelijke doel leveren. We ondervinden daarin meerdere knelpunten, waardoor we nu inschatten dat we onze doelstelling niet meer voor 2030 gaan halen. We blijven ons echter volop inzetten, waarbij we ook hulp nodig hebben van Rijk en provincie om de knelpunten aan te pakken. Duurzame opwek kan verder niet los worden gezien van de inrichting van het totale energiesysteem. De ruimtelijke-economische ontwikkeling in de MRE gaat op hoog tempo door en vraagt meer van het energiesysteem dan ooit tevoren. In 2050 zal de totale vraag naar warmte en elektriciteit naar verwachting vele malen hoger zijn dan waar we in de regio zelf in kunnen voorzien. We zullen met onze partners in de energietransitie op zoek moeten naar een nieuwe balans in het energiesysteem in zijn totaliteit met al haar energiebronnen en energiedragers.

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer 2

Samenvatting en reflectie 3

1 Grootschalige Opwek 7
1.1 Het RES bod en de verdeling wind-zon 7
1.2 Zoekgebieden en verspreide opwek nader bekeken 11

2 Participatie & eigendom 14
2.1 Participatie en eigendom in gemeentelijke beleid 14
2.2 Eigendom in percentage van de opwek 15
2.3 Eigendom in percentage van het aantal projecten 17

3 Stand van zaken Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES (S&UP) 18
3.1 Leeswijzer 18
3.2 Voortgang in 2025 per programmalijn 19

4 Bijlagen 44

Bijlage 1: Opzet dashboard RES MRE 44

Bijlage 2: Totaallijst van projecten duurzame opwek 48

1 GROOTSCHALIGE OPWEK

1.1 Het RES bod en de verdeling wind-zon

Onderstaande doeltabel is de tabel die het Nationaal Programma RES (NP RES) voorschrijft voor het aanleveren van gegevens betreffende grootschalige opwek. Het dashboard en de staafgrafieken zijn ontworpen door het ontwikkelteam Monitoring van de RES MRE. Op de volgende pagina is een vergelijking opgenomen over de jaren vanaf 2023. Aan het einde van deze paragraaf is een uitleg van begrippen opgenomen en zijn constateringen opgenomen, gebaseerd op de cijfers.

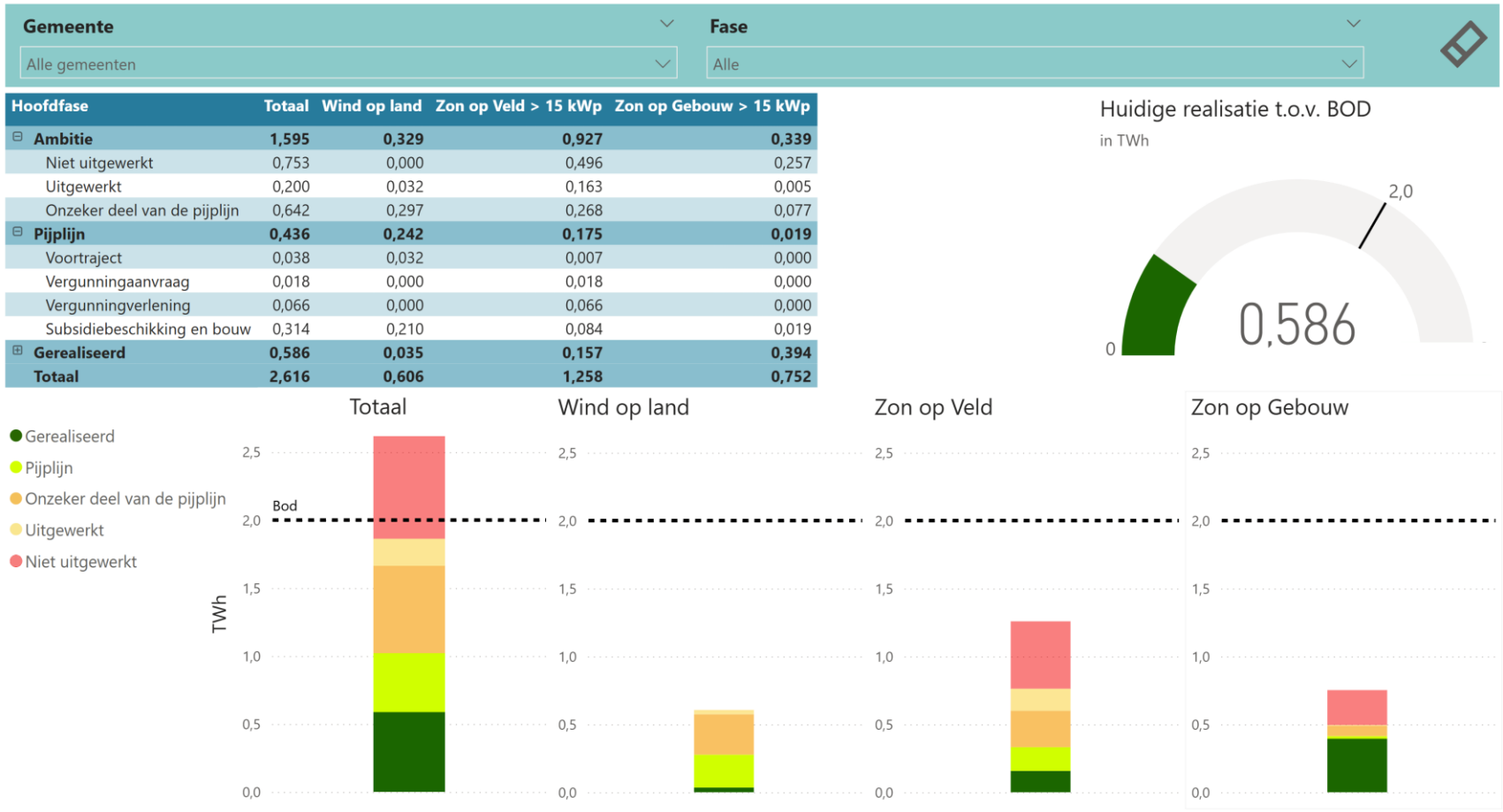

Hoofdfase	Totaal	Wind op land	Zon op Veld > 15 kWp	Zon op Gebouw > 15 kWp
Ambitie	**1,595**	**0,329**	**0,927**	**0,339**
Niet uitgewerkt	0,753	0,000	0,496	0,257
Uitgewerkt	0,200	0,032	0,163	0,005
Onzeker deel van de pijplijn	0,642	0,297	0,268	0,077
Pijplijn	**0,436**	**0,242**	**0,175**	**0,019**
Voortraject	0,038	0,032	0,007	0,000
Vergunningaanvraag	0,018	0,000	0,018	0,000
Vergunningverlening	0,066	0,000	0,066	0,000
Subsidiebeschikking en bouw	0,314	0,210	0,084	0,019
Gerealiseerd	**0,586**	**0,035**	**0,157**	**0,394**
Totaal	**2,616**	**0,606**	**1,258**	**0,752**

Bronnen: MRE (2022), ODZOB (2021), RVO (1-4-2024), HIER (1-1-2024), ENEXIS (1-7-2023) en Gemeenten (25-4-2025)

Grootschalige opwek RES MRE in het kader van de RES 1.0		
Eenheid	TWh	
Rekenwijze	NP RES rekenregels	
Bron	Zie bijschrift grafiek	
Datum	01-03-2025	
Meest recente data	01-03-2025*	

*Voor zon-op-gebouw dateren de cijfers uit 2023

Vergelijking ten opzichte van voorgaande jaren

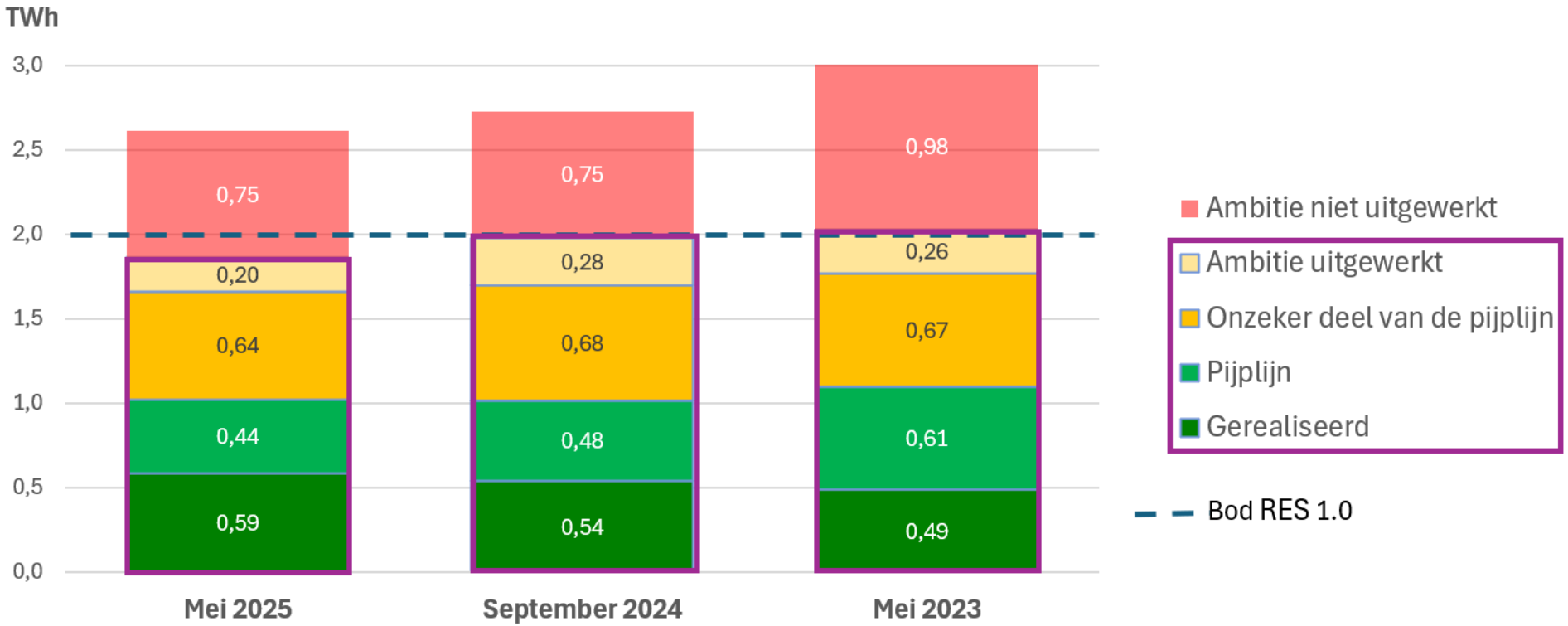

Uitleg begrippen in de monitoring van duurzame opwek

1. Gerealiseerd/huidig: Installaties die volledig gerealiseerd en in bedrijf zijn
2. Pijplijn: alle initiatieven en projecten die in ontwikkeling zijn voordat ze daadwerkelijk tot productie komen.
   Deze fase is verdeeld in vier subfasen:
   - Voortraject: er is een concreet initiatief
   - Vergunningsaanvraag: er is een reguliere vergunningsaanvraag
   - Vergunningverlening: er is een herroepelijke vergunning verleend
   - Subsidieaanvraag & bouw: subsidiebeschikking is afgegeven, fase loopt tot en met fysieke oplevering.

   Elke subfase kent zijn eigen uitdagingen, gebaseerd op ervaringen/successen en verwachte hobbels/tegenvallers. Bij elke subfase wordt een bepaald percentage van de energie-opbrengst van een project kleiner dan 100% toegerekend aan de pijplijn. Dit om aan te geven dat het nog niet zeker is dat een project 100% wordt gerealiseerd. De pijplijn geeft zodoende niet de 100% potentiële opbrengsten van de projecten.
3. Na de pijplijn zijn er nog 3 categorieën opgenomen in de grafiek:
   - Het deel van de projecten dat niet wordt opgenomen in de pijplijn zelf is verzameld in de categorie “onzeker deel van de pijplijn”. Samen met de pijplijn geeft dit de 100% potentiële opbrengst van de projecten. Deze 100% opbrengst is echter nog met onzekerheid omgeven.
   - Uitgewerkte ambitie betreft alle ideeën die lokaal beleidsmatig zijn verankerd door het bevoegd gezag.
   - Niet uitgewerkte ambitie betreft de uitgesproken ambitie tot invulling van de zoekgebieden uit de RES 1.0 inclusief een inschatting van de potentiële invulling van zon op dak. Deze ambitie is verminderd met de uitgevoerde/onderhanden plannen. Wanneer er een duidelijke reden is dat een ambitie niet waargemaakt kan worden, bijvoorbeeld door radarhinder, is deze uit deze categorie verwijderd.

Constateringen

Verschillen ten opzichte van september 2024:

- Er is nu 29,3% van het RES 1.0 bod gerealiseerd, dat is een stijging van 2,3% ten opzichte van september 2024.
- Er is een minieme stijging van de gerealiseerde opwek van 0,54 TWh naar 0,59 TWh. Deze stijging bestaat volledig uit een stijging van zon-op-land (van 0,108 TWh naar 0,157 TWh, een verschil van afgerond 0,05 TWh). Dit wordt veroorzaakt door het operationeel worden van Zonnewei de Raak (Cranendonck, zoekgebied 28) en verspreide opwek in Laarbeek en Someren.
- De verdeling in gerealiseerde opwek is nu 6,0% wind-op-land, 26,8% zon-op-land, 67,2% zon-op-gebouw (was in september 2024 respectievelijk 6,5%, 20,1% en 73,4%).
- In 2023 en 2024 gingen we al uit van een lagere prognose, vanwege geconstateerde radarhinder (daling van 0,2 TWh in de prognose). Nu zien we een verdere daling in de prognose vanwege implementatie van de nieuwe regels voor zon op land (“zonnebrief” van toenmalig minister De Jonge), wat door is gevoerd in de Provinciale Omgevingsverordening. De strikte toepassing van deze regels (worst-case-scenario) heeft er toe geleid dat een aantal zon-op-land projecten is afgevallen. Deze projecten zijn in deze voortgangsrapportage dan ook niet meer meegenomen. In de praktijk is er nog de inschatting dat de situatie niet voor elk

project zwart-wit is en er sprake kan zijn van enkele situaties waarbij onder de juiste voorwaarden projecten alsnog doorgang kunnen vinden. Vooralsnog nemen we in deze VGR het worst-case scenario op. In het worst-case scenario leiden de aangescherpte regels tot een daling van 0,30 TWh in de projecten.

- Waar we in de vorige voortgangsrapportage van 2024 nog uitgingen van een prognose van 1,98 TWh, komen we nu uit op een maximaal haalbare prognose van 1,86 TWh (te realiseren vóór 2030). Daarbij gaan we uit van de onderdelen: Gerealiseerd, Pijplijn, Onzeker deel van de pijplijn en Ambitie Uitgewerkt. We komen daarmee 0,14 TWh lager uit dan het RES-bod van 2 TWh. Hierbij merken we op dat we hierin ook een windmolenpark in Bergeijk en in Someren 100% meetellen, terwijl kan worden gesteld dat het onzeker is dat dit wordt gerealiseerd en het hoogst onzeker is dat dit vóór 2030 wordt gerealiseerd. Als deze windparken niet op tijd gerealiseerd zijn, telt de prognose van te realiseren projecten in 2030 in de regio op tot een totaal van 1,54 TWh.
- Het Nationaal Programma RES rekent voor projecten die nog niet zijn gerealiseerd met een ‘realisatiegraad’. Dat wil zeggen dat projecten die nog niet geheel zijn gerealiseerd niet voor 100% meetellen in de prognoses, omdat er nog steeds onzekerheid is over het daadwerkelijk tot realisatie komen van de projecten. Op basis van deze rekenregels komt de prognose lager uit, namelijk op 1,02 TWh aan gerealiseerde projecten in 2030. In de grafiek op pagina 8 bestaat dit getal uit de categorieën ‘Gerealiseerd’ en ‘Pijplijn’.
- Verdere constateringen uit de grafieken zijn:
  - Er is een daling van het aantal projecten in de pijplijn van 0,48 TWh naar 0,43 TWh. Deze daling van 0,05 TWh wordt m.n. veroorzaakt door de daadwerkelijke realisatie van een aantal initiatieven die daardoor vanuit de categorie ‘pijplijn’ verhuizen naar de categorie ‘gerealiseerd’.
  - De ‘niet uitgewerkte ambitie’ is enigszins gegroeid van 0,75 TWh naar 0,81 TWh. Dit zijn projecten die toch zijn afgevallen vanwege bijvoorbeeld gebrek aan draagvlak of een slechte business case nadat zij wel waren uitgewerkt. Deze projecten zijn daardoor verschoven van ‘uitgewerkte ambitie’ naar ‘niet uitgewerkte ambitie’. De ‘niet uitgewerkte ambitie’ is gelijk gebleven t.o.v. september 2024
- Actuele officiële cijfers voor grootschalig zon op dak van dit jaar ontbreken nog. Op basis van voorlopige cijfers lijkt sprake van een stijging van orde van grootte van 0,05 TWh. Daarmee vlakt de groei af.

1.2 Zoekgebieden en verspreide opwek nader bekeken

In de RES 1.0 zijn zoekgebieden in 13 van de 21 gemeenten opgenomen. Daarnaast participeren 4 gemeenten zonder eigen zoekgebied (uit de RES 1.0) wel in zoekgebied 38 dat de opwek langs snelwegen behelst. Het gaat daarbij om Best, Bladel, Geldrop-Mierlo en Veldhoven. De gemeenten Gemert-Bakel, Nuenen, Helmond en Valkenswaard hebben geen zoekgebieden vastgelegd in de RES 1.0.
Ook buiten de zoekgebieden wordt duurzame opwek gerealiseerd. Dit noemen we ‘verspreide opwek’. In de grafiek op pagina 12 is de opwek in de zoekgebieden weergegeven. De laatste kolom geeft de verspreide opwek buiten de zoekgebieden weer. De grootschalige opwek in de regio is in het online dashboard op een kaart zichtbaar gemaakt. Deze kaart is opgenomen op pagina 13. Deze kaart bevat alle zoekgebieden die bij het opstellen van de RES 1.0 zijn ingebracht. Deze zijn ingekleurd op basis van of ze opgenomen zijn in de RES 1.0, en indien opgenomen in RES 1.0 of er, voor zover bekend, ambities in dat (deel) van het zoekgebied zijn. De projecten zelf in die zoekgebieden worden door middel van een bolletje weergegeven. De bolletjes hebben verschillende kleuren naar gelang de status van het project.

In een tabel in bijlage 2 van deze rapportage is de stand van zaken voor alle zoekgebieden en projecten opgenomen. De projectenlijst van grootschalig zon op dak is te vinden onder deze link: Feiten en cijfers SDE(+)(+) | RVO.nl

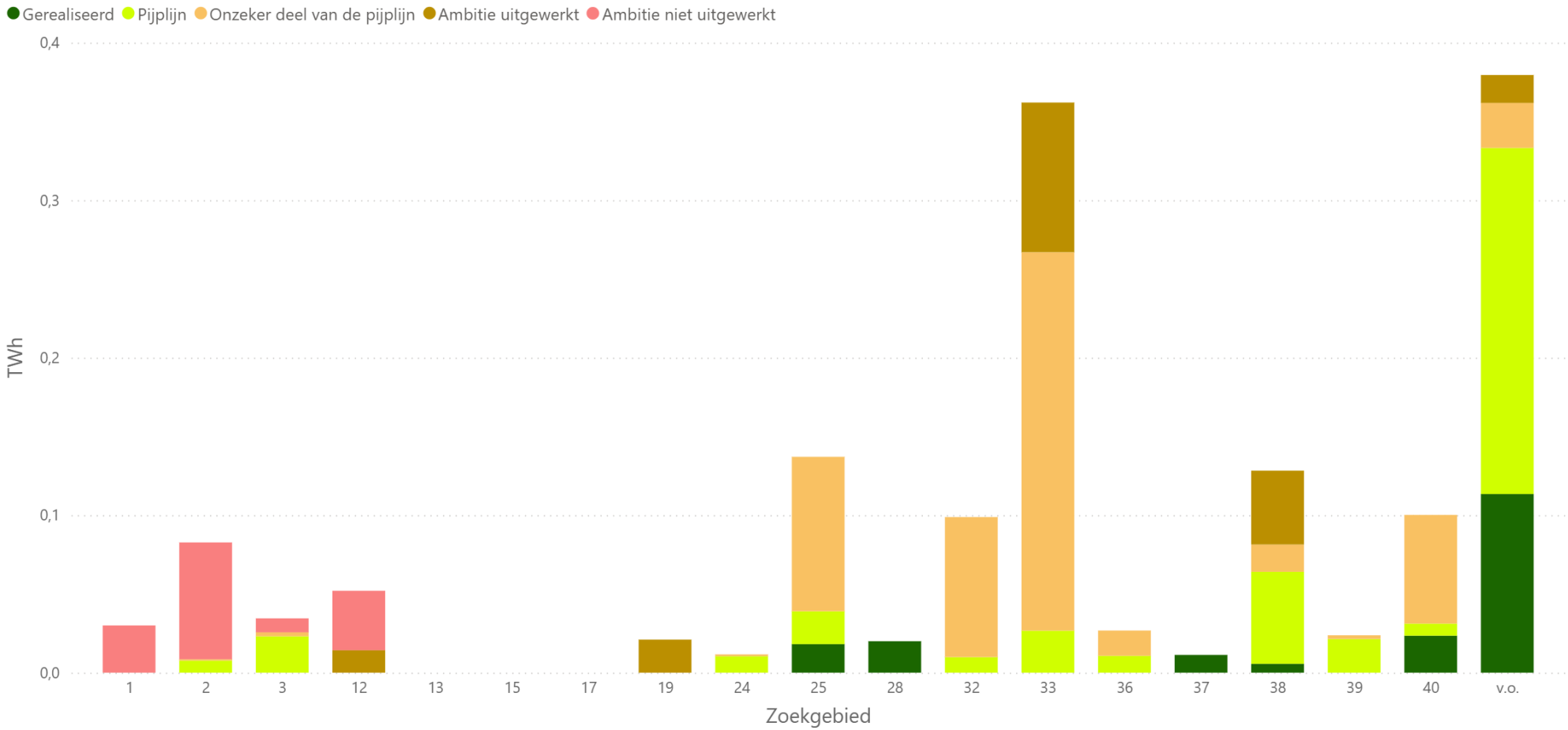

Bronnen: MRE (2022), ODZOB (2021), RVO (1-4-2024), HIER (1-1-2024), ENEXIS (1-7-2023) en Gemeenten (25-4-2025)

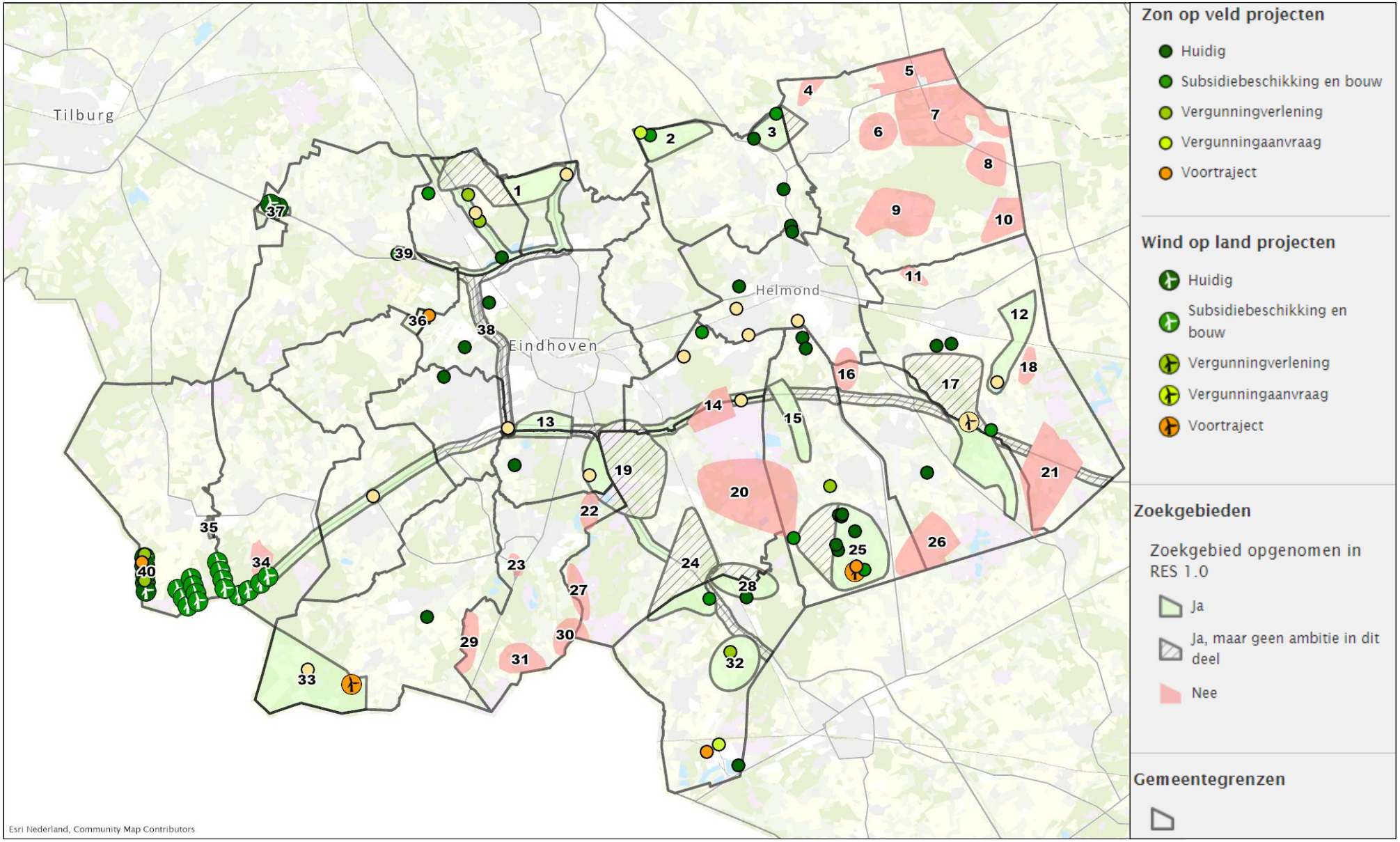
Tilburg
Helmond
Eindhoven
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
Esri Nederland, Community Map Contributors
Zon op veld projecten
Huidig
Subsidiebeschikking en bouw
Vergunningverlening
Vergunningaanvraag
Voortraject
Wind op land projecten
Huidig
Subsidiebeschikking en bouw
Vergunningverlening
Vergunningaanvraag
Voortraject
Zoekgebieden
Zoekgebied opgenomen in RES 1.0
Ja
Ja, maar geen ambitie in dit deel
Nee
Gemeentegrenzen

2 PARTICIPATIE & EIGENDOM

In onze RES 1.0 benadrukken we het belang van bewonersparticipatie bij duurzame opwek op land. Het is belangrijk dat omwonenden bij de ontwikkeling van wind- en zonneparken worden betrokken en dat ze meeprofiteren van de opbrengsten. In deze Voortgangsrapportage focussen we op het onderdeel ‘financiële participatie’, dat kan bijdragen aan draagvlak en acceptatie van duurzame energieprojecten. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land gestreefd wordt naar 50% eigendom van de lokale omgeving. Hierbij sluiten we aan in onze RES 1.0. Voor deze voortgangsrapportage hebben we in beeld gebracht:

1. In welke mate gemeentelijk beleid voldoet aan de richtlijnen zoals geformuleerd in het model voor Financiële Participatie & Eigendom, als bijlage opgenomen bij de RES 1.0.
2. Bij welk percentage van de totale duurzame opwek daadwerkelijk sprake is van (semi) lokaal eigendom.

2.1 Participatie en eigendom in gemeentelijke beleid

Om gemeenten te ondersteunen om invulling te geven aan lokaal eigendom is als bijlage bij de RES een Participatie & Eigendom (P&E) model opgesteld. In deze voortgangsrapportage monitoren we voor het onderwerp participatie het gemeentelijk beleid voor grootschalige zonne- en windenergie ten opzichte van het P&E model. In het model zijn 4 kaders/richtlijnen opgenomen die in gemeentelijk beleid kunnen worden opgenomen:

1. Elke initiatiefnemer is verplicht een inspanning te doen om te voldoen aan de wensen voor lokaal eigendom en financiële participatie.
2. Lokaal eigenaarschap en/of financiële participatie is opgenomen in beleid als een vorm van particulier opdrachtgeverschap vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening.
3. In beleid is opgenomen dat de lokale samenleving de keuze krijgt geheel of gedeeltelijk eigenaar te zijn.
4. Elke initiatiefnemer is verplicht een participatieplan op te stellen met een aantal voorgeschreven onderwerpen.

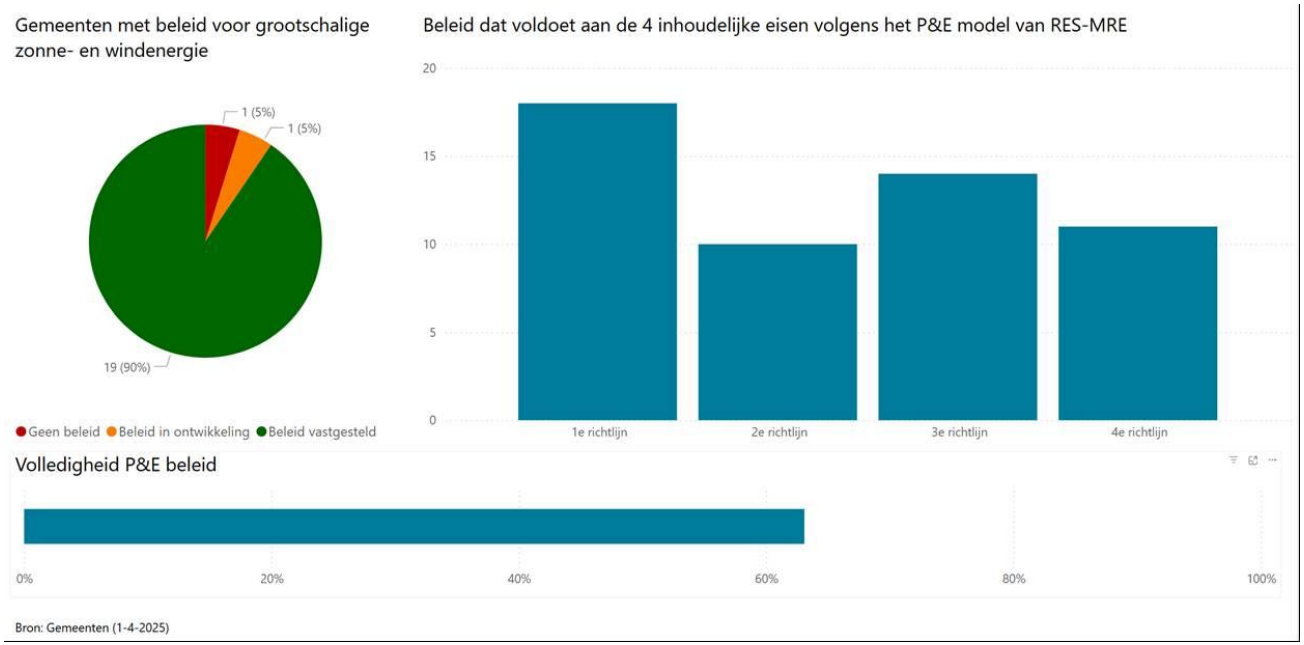

Constateringen

- Zes gemeenten voldoen 100% aan het P&E model uit de RES 1.0.
- Zes gemeenten voldoen aan twee richtlijnen.
- Vijf gemeenten voldoen aan drie richtlijnen.
- Twee gemeenten voldoen aan één richtlijn, waarvan één gemeente aangeeft dat een verdere uitwerking plaats zal vinden voor een specifiek project.
- Twee gemeenten hebben geen beleid voor grootschalige zonne- en windenergie, waarvan één het beleid wel in ontwikkeling heeft en daarin het voornemen heeft om het onderwerp participatie en eigendom vorm te geven langs de richtlijnen uit het model van de RES 1.0. De andere gemeente heeft besloten om geen generiek beleid op te stellen maar in overleg met gebieden regels op te stellen.
- Tot slot is er een gemeente die wel beleid heeft opgesteld voor grootschalige zon- en windenergie, met daarin alleen regels voor een specifieke ontwikkeling.
- Over het algemeen geldt dat gemeenten wel de aandacht voor lokaal eigendom hebben verankerd in beleid, maar de specifieke uitwerking ter hand nemen bij de ontwikkeling van projecten.

2.2 Eigendom in percentage van de opwek

Van alle grootschalige opwekprojecten in de regio is getracht in kaart te brengen hoeveel van het opgewekt of op te wekken vermogen in lokaal eigendom is of zal zijn. Aangezien het vaak onduidelijk is van met name toekomstige projecten in hoeverre hierin lokaal eigendom gerealiseerd zal worden bevat dat overzicht nog een groot percentage ‘onbekend’.
Noot: grootschalig zon op gebouw telt niet mee in deze cijfers, het gaat hier specifiek om grootschalige opwek op land.

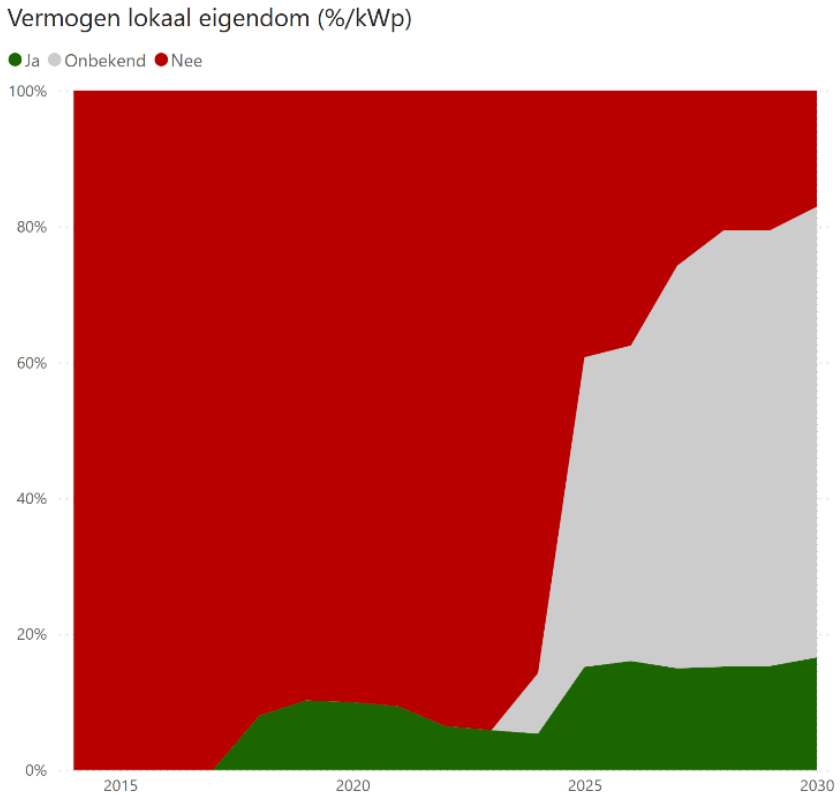

Constatering
Het huidige percentage lokaal eigendom van de totale duurzame opwek gerelateerd aan vermogen is laag, namelijk 5,3% eind 2024 ten opzichte van 6,5% in 2022.

2.3 Eigendom in percentage van het aantal projecten

We hebben ook het aantal projecten dat minimaal 50% lokaal eigendom betreft in kaart gebracht.
Dit levert het volgende beeld op. Het betreft hier álle op dit moment bekend zijnde projecten, dus zowel reeds gerealiseerd, in de pijplijn als in de ambitie fase.

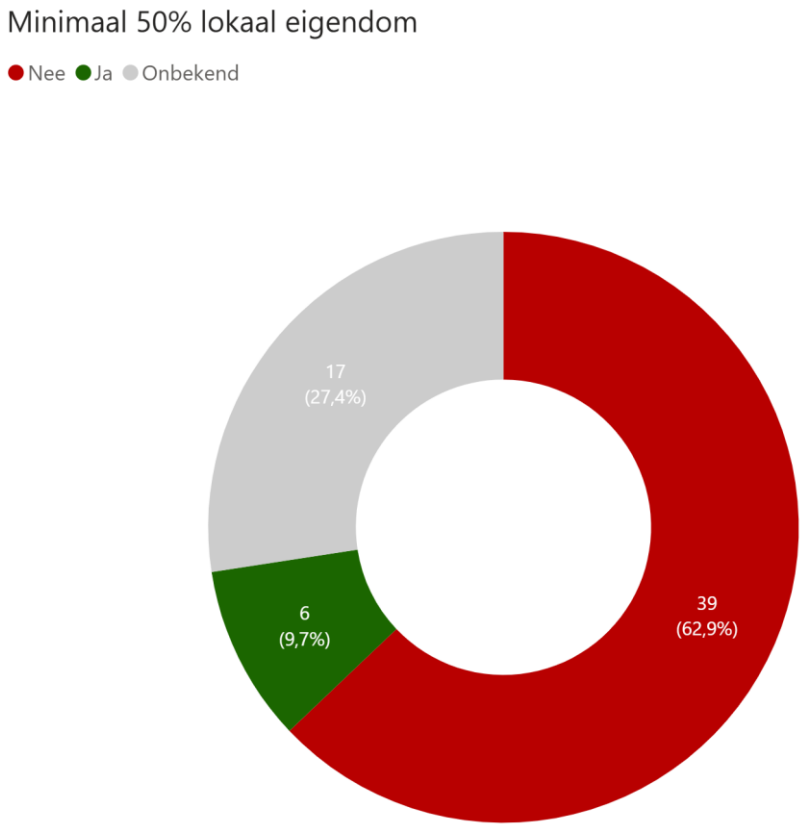

Constatering:
Het huidige percentage lokaal eigendom van de totale duurzame opwek gerelateerd aan totaal aantal projecten is hoger dan uitgedrukt in vermogen, zijnde 9,7% eind 2024 ten opzichte van 5,6% in 2022. Bij het overgrote deel van de projecten is er sprake van minder dan 50% in lokaal eigendom.

3 STAND VAN ZAKEN SAMENWERKINGS- EN UITVOERINGSPROGRAMMA RES (S&UP)

In dit onderdeel van de voortgangsrapportage van het Programma Energietransitie voor 2025 maken we de voortgang inzichtelijk op de acties uit het Jaarplan van 2025 (als uitwerking van het Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES 2025-2027, het S&UP).

3.1 Leeswijzer

De voortgang in de activiteiten zoals deze zijn opgenomen in het jaarplan wordt als volgt gepresenteerd:

Op schema, binnen de kaders van het S&UP

Resultaten blijven wat achter bij de verwachtingen/behoeft aandacht van de bestuurlijk trekker van de programmalijn

Resultaten blijven significant achter bij wat afgesproken is/behoeft aandacht van de Stuurgroep Energietransitie

3.2 Voortgang in 2025 per programmalijn

3.2.1 Programmamanagement, monitoring, kennisdeling en communicatie

Algemene doelstelling:

- Programmasturing op het programma energietransitie: sturing op de vastgestelde doelen (bewaking op voortgang en resultaat)
- Organiseren netwerk, dialoog en afstemming: samenbrengen van partijen, organiseren van gesprek
- Coördinatie en verbinding: samenbrengen agenda's, makel- en schakelrol
- Ondersteuning en facilitering van de (ambtelijke en bestuurlijke) samenwerking in de regio
- Agendasetting en lobby: bovenregionaal beïnvloeden van beleid en profileren
- Strategiebepaling: gezamenlijke koers en focus bepalen
- Analyse en verkenning
- Op peil brengen en houden van kennis van de medewerkers van gemeenten en andere RES-partners
- Overkoepelende communicatie (gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen communicatie- en participatieprocessen)
- Bij thema's arbeidsmarkt en innovatie: rol van verbinding en kennisdeling.

Wat willen we bereiken (doelstellingen)?	Wat doen we hiervoor vanuit Programmabureau (prestaties / activiteiten)?	Wanneer is het klaar? (Q1 t/m Q4)	Stand	Toelichting
- Continue zicht op voortgang ambities RES 1.0 en voortgang projecten S&UP - Inzicht proces actualisatie naar RES 2.0 - Input voor raadsleden voor de eigen verkiezingsprogramma's - Inzicht in projecten 2026 (Jaarplan 2026) - Betrokkenheid en eigenaarschap bij gemeenten, provincie en waterschappen	*Bijhouden online dashboard en opleveren jaarverslag en voortgangsrapportage* • We zorgen voor een periodieke update van het online dashboard RES MRE. • 1e kwartaal 2025 leveren we een jaarrapportage op over 2024. • Uiterlijk 1 juli 2025 leveren we een voortgangsrapportage op, die ook wordt aangeleverd aan het NP RES. NB Voor de voortgang op grootschalige opwek wordt periodiek het bestuurlijk gesprek georganiseerd over de voortgang (incl. ambtelijke voorbereiding) en het signaleren van knelpunten.	Q2 Q1 Q2		- Het online dashboard is up to date. - De jaarrapportage over 2024 is vastgesteld door de stuurgroep energietransitie en ter informatie voorgelegd aan het poho. - De voorliggende Voortgangsrapportage leveren we tijdig aan bij de gemeenten, provincie en waterschappen en bij NP RES.

	Opleveren procesplan RES 2.0 Begin 2025 stellen we een procesplan op voor de actualisatie van de RES naar een RES 2.0. De route laten we nog voor de verkiezingen door de huidige stuurgroep energietransitie vaststellen. We koersen dan aan op vaststelling van de RES 2.0 in (het voorjaar van) 2027. *Acties voor versterking betrokkenheid en eigenaarschap* Begin 2025 wordt in samenwerking tussen MRE Programmabureau en Programmateam energietransitie een plan uitgewerkt met acties gericht op een grotere betrokkenheid en gezamenlijk eigenaarschap vanuit de gemeenten, provincie en waterschappen. Daarin wordt ook de rol van het Jaarplan bezien. *Opleveren overdrachtsdocument raadsleden* De Voortgangsrapportage RES MRE dient als input voor een overdrachtsdocument die de gemeenten kunnen gebruiken ten behoeve van de verkiezingen. *Opstellen Jaarplan 2026* Eind 2025 wordt een jaarplan voor 2026 opgeleverd, als uitwerking van het Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES.	Q3 Q1 Q2 Q4		- In afstemming met het programmateam energietransitie wordt de route naar de RES 2.0 uitgewerkt. Hierbij worden de landelijke ontwikkelingen naar een integraal nationaal programma gevolgd. - Op 29 januari, 20 februari en 3 april zijn werksessies geweest met het programmateam energietransitie. Op basis van een gezamenlijke analyse is een document opgesteld met verbeteracties. - Vanuit de bredere MRE-organisatie wordt een overdrachtsdocument opgesteld voor de nieuwe besturen en gemeenteraden, als input voor het nieuwe samenwerkingsakkoord. Vanuit energietransitie sluiten we hierbij aan. Voor de zomer halen we input op; planning vaststelling via poho's, DB en AB najaar 2025. Na de zomer wordt gestart met het nieuwe Jaarplan voor 2026.

Onderhoud overkoepelende netwerken in en buiten de regio: met als doel het snel kunnen aanhaken op kansen	*Deelname aan en lobby bij ambtelijke en bestuurlijke netwerken:* - Deelname Brabantbreed Bestuurlijk Overleg Energie (BBOE) en ambtelijk Coördinatieoverleg Brabantse regio's - Deelname landelijk netwerk NP RES en NPLW - Deelname aan nationaal bestuurlijk RES-Beraad - Contacten kennispartners als TU/e, Fontys, PON/Telos - Contacten onderhouden met leden Adviesgroep RES en andere stakeholders, samen optrekken in projecten (vooral ook thematisch, vanuit de programmalijnen) - Onderhouden en benutten netwerk met provincie, Rijk en Europa om bijvoorbeeld aan te kunnen sluiten bij landelijke of Europese projecten - Samenwerking/afstemming met Eindhoven en Helmond m.b.t. de missie klimaatneutrale steden	Continu		- Deelname BBOE (bestuurlijk/provinciaal niveau): 1e half jaar 2025 3 bijeenkomsten. Ambtelijke voorbereiding in Coördinatie-overleg provincie en 4 regio's. - Deelname RES-beraad (bestuurlijk/landelijk): 1e half jaar 2025 2 bijeenkomsten. - Ambtelijke deelname NPRES-bijeenkomsten. - Samen met Fontys is een masterclass energiemarkt ontwikkeld. - Individuele gesprekken gevoerd met de leden van de Adviesgroep RES MRE. Voor de zomer wordt nog een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd. - Er wordt gekeken naar kansen om gebruik te maken van ELENA-subsidie. - M.b.t. de missie klimaatneutrale steden zijn we vanuit MRE meer volgend. Waar dat logisch is vindt afstemming plaats met initiatieven.
Kennisdeling binnen de regio	*Kennisdeling, inclusief coördinatie kennis- en leeragenda* Het doel van de kennis- en leeragenda is het op peil houden en verbeteren van het kennisniveau van medewerkers van de MRE-gemeenten en hun	Continu		- Vanuit het ontwikkelteam communicatie worden de procesmanagers van de

	samenwerkingspartners. Vanuit het MRE programmabureau worden gevarieerde kennis- en leeractiviteiten georganiseerd op de thema's uit dit jaarplan, gebaseerd op de behoeftes van de gemeentes. Elke procesmanager (binnen het MRE programmabureau) zorgt voor de kennis- en leeragenda binnen zijn/haar programmalijn, ondersteund door de adviseur communicatie. De adviseur communicatie ondersteunt verder in vormgeving, herkenbaarheid en overzicht/kalender. Denk aan filmpjes, infographics, introcursussen. Het Ontwikkelteam communicatie ondersteunt in de communicatie van bijeenkomsten zoals het sturen van uitnodigingen en het beheer van aanmeldingen. Bijeenkomsten worden bijgehouden in een jaarkalender op de website energiewerkplaatsbrabant.nl, toegankelijk voor alle ambtenaren energietransitie. Extra ondersteuning kan aangevraagd worden, op het gebied van vormgeving, herkenbaarheid en het eventueel faciliteren van ruimtes. Acties: - 2x grotere ambtelijke bijeenkomst energietransitie ('samenwerkdagen') voor overall programmalijnen (aanvullend daarop bijeenkomsten/webinars vanuit de programmalijnen zelf). - Minstens 1x Basiscursus duurzaamheid & energie (voor nieuwe ambtenaren). - Zorgen voor overzicht en afstemming van bijeenkomsten binnen de programmalijnen. - Bieden van ondersteuning bij bijeenkomsten vanuit de programmalijnen. - Wekelijkse RES Update voor ambtenaren.	

	- Periodiek informeren stakeholders en inwoners (via o.a. nieuwsbrieven). - Actualisatie en bijhouden website www.energieregiomre.nl.	Q1-Q4 Q1-Q4		
Meer bekendheid aan innovatieve pilots op het gebied van energietransitie in de regio met als doel het stimuleren hiervan. Aandacht voor het thema arbeidsmarkt i.r.t. energietransitie.	*Communicatie over innovatieve pilots* I.s.m. partijen als Brainport Development en Innovatiehuis de Peel bekendheid geven aan initiatieven en de verbinding leggen met gemeenten (vanuit de programmalijnen). Bijvoorbeeld door het delen van goede voorbeelden in de nieuwsbrief (aanvullend op communicatie eigen gemeente) Input leveren aan partijen als de arbeidsmarktregio's en Brainport Development m.bt. het thema arbeidsmarkt en energietransitie.	Q1-Q4		Via de RES Update en LInkedin worden goede voorbeelden gedeeld, m.n. op basis van input vanuit Brainport Development.

3.2.2 Programmalijn Gebouwde omgeving / Besparing

Algemene doelstelling (uit Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES):
De regio richt zich maximaal op het besparen op het energieverbruik en het verduurzamen ervan. We richten ons op woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed.

Wat willen we bereiken (doelstellingen)?	Wat doen we hiervoor vanuit Programmabureau (prestaties / activiteiten)?	Wanneer is het klaar? (Q1 t/m Q4)	Stand	Toelichting
Kennis ambtenaren op (voldoende) niveau	*Kennis- en leeragenda – gebouwde omgeving* Er worden 2 fysieke bijeenkomsten (samen met Bizob), 1 masterclass en 1 of 2 webinars georganiseerd over het onderwerp verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Ook wordt een webinar georganiseerd over de energieloketten. Daarnaast worden informatiebijeenkomsten en webinars georganiseerd op de onderwerpen zoals hieronder benoemd. Ook delen we kennis via onze nieuwsbrieven.	Continu		In april is i.s.m. Bizob een bijeenkomst over verduurzaming maatschappelijk vastgoed georganiseerd. Daarnaast is in april een masterclass energiemonitoring georganiseerd. Er zijn twee kennissessies over verduurzaming bedrijventerreinen georganiseerd. Op de samenwerkdag van 3 april is stilgestaan bij het onderwerp energiearmoede.
Versterken van de samenwerking tussen gemeenten en lokale energiecoöperaties (LEC's). Daarnaast professionalisering van de LEC's.	*Ondersteuning doorontwikkeling LEC's* Op basis van input vanuit de gemeenten, en in afstemming met de FEZOB (koepel van coöperaties), willen we op basis van twee lijnen bijdragen aan de (gezamenlijke) professionalisering van de LEC's (met LEC's bedoelen we hier ook andere varianten van lokale energie-initiatieven). Enerzijds ondersteunen we de LEC's op basis van een concreet uitvoeringsprogramma dat door de LEC's in afstemming met de bestuurlijk trekker wordt uitgewerkt.	Q1 (voorstel gereed) Q2-4 (uitvoering geven aan uitvoerings-programma)		Het voorstel voor beide sporen (professionalisering en opgroeiruimte) is geaccordeerd in het Poho van maart '25. Voor spoor 2 (pilots om te komen tot meer strategische partnerschap) hebben zich 8 LEC's aangemeld en zijn

	Anderzijds geven we ondersteuning bij het vormen van meer (strategisch) partnerschap tussen de gemeenten en de LEC's op lokaal niveau. Hierbij stemmen we ook af met Energie Samen (de landelijke koepel van lokale duurzame energie-initiatieven) en de provincie.			er 3 geselecteerd waarmee het programma gestart is.
Bijdragen aan een versnelling van de verduurzaming van de woningvoorraad van woningcorporaties in de regio.	*Kennis delen kansrijke aanpakken woningcorporaties* We verkennen kansrijke aanpakken van woningcorporaties en delen hierover de kennis. Samenwerking op het gebied van bijvoorbeeld ecologisch onderzoek kan voor zowel gemeenten als woningcorporaties efficiëntievoordelen opleveren.	Continu		Er blijkt weinig tot geen ruimte om door de corporaties ingekochte capaciteit voor onderzoek te gebruiken voor een gemeentelijk SMP. Kennisdeling vindt (nog) niet actief plaats. Er wordt gezocht naar een manier om de samenwerking verder vorm te geven.
De regiogemeenten zijn ondersteund bij het adviseren/begeleiden/ontzorgen van bewoners bij het verduurzamen van hun woning.	*Algemene ondersteuning gemeenten bij verduurzaming woningen* Vanuit de regio zorgen we voor kennisdeling, ondersteuning en inspiratie op het brede thema verduurzaming van woningen. Specifieke aandacht is er voor de aanpak van energiearmoede. We delen bijvoorbeeld de kennis van de gemeenten die het initiatief hebben genomen om te werken aan een lokale ondersteuningsstructuur. Dit betekent dat bewoners met elke vraag, in elke fase van het verduurzamen van hun woning, terecht kunnen voor ondersteuning. Dit is voor elke gemeente anders, afhankelijk van bewonersbehoeften, al aanwezige ondersteuningspartijen en lokale context. Voor dit initiatief is een financiële bijdrage geleverd vanuit het programma NPLW (zie verder programmalijn warmte).	Continu		De verduurzaming van woningen wordt bemoeilijkt door omstandigheden buiten de scope van het programma (netwerkcongestie en het afschaffen van de salderingsregeling en mogelijk andere subsidies). Bijna alle gemeenten maken gebruik van de Groene zone isoleren voor de aanpak isolatie van woningen. Het delen van aanvullende succesvolle

	Aanpak Natuurvriendelijk Isoleren De isolatieopgave is voor gemeenten een stuk complexer geworden vanwege de verplichting voor ecologisch onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde diersoorten. Gemeenten kunnen gebruik maken van de landelijke aanpak Natuurvriendelijk Isoleren (NVI). Hiermee kan op korte termijn een deel van de particuliere woningen, onder voorwaarden, geïsoleerd worden. De landelijke aanpak NVI is een overbrugging naar de lange termijn aanpak waarbij gemeenten een Soortmanagementplan (SMP) op laten stellen. Vanuit MRE organiseren ongeveer 1x per 2-3 weken vragenuurtjes voor ambtenaren over dit onderwerp. Dit in afstemming met de provincie. Zo nodig vindt bestuurlijke lobby plaats. Ook kunnen gemeenten gebruik maken van ondersteuning van een ecoloog voor het onderwerp compensatieopgave vleermuizen (voor de periode 2024-2025 max. 4 uur per gemeente). Tenslotte wordt kennis gedeeld via mailings en de RES Update.	Continu (in eerste instantie twee-wekelijkse vragen-uurtjes)		aanpakken moet nog meer vorm krijgen. Bij het thema energiearmoede is stilgestaan op de Samenwerkdag van 3 april. Er is bij verschillende gemeenten de wens om hier samen in op te trekken, maar dit moeten we nog vorm geven. De vragenuurtjes worden tweewekelijks gevuld met zowel specifieke thema's, als vragen van de deelnemende gemeenten. De provincie sluit aan wanneer nodig. De vragenuurtjes worden niet alleen gebruikt voor ontwikkelingen rondom NVI, maar ook voor andere ontwikkelingen rondom bv SMP, pre-SMP en e-DNA.
Bij 29 bedrijventerreinen in onze regio: - Vergroten van de organisatiegraad. - En/of zorgen voor (meer) deelname aan verduurzamingsactiviteiten	*Uitvoering project Verduurzaming bedrijventerreinen* In 2024 zijn we gestart met het project 'Verduurzaming bedrijventerreinen'. Hiervoor hebben we – via de provincie – subsidie ontvangen vanuit het landelijk Programma verduurzaming bedrijventerreinen (PVB). Op in totaal 29 bedrijventerreinen in 18 MRE-gemeenten worden 'aanjagers' ingezet. Deze aanjagers worden ingezet om	Uitvoering op basis van project-planning		Inmiddels zijn de aanjagers actief op 21 bedrijventerreinen. In een kennissessie op 1 april zijn de eerste ervaringen en kennis breder gedeeld met gemeenten.

	invulling te geven aan de volgende doelen: a) de organisatiegraad op geselecteerde bedrijventerreinen verhogen en/of b) het ondersteunen van bestaande ondernemersverenigingen (of andere samenwerkingsvormen) of een cluster van minimaal 3 bedrijven ondersteunen bij het opzetten van (samenwerking rond) energie- of andere verduurzamingsprojecten. Ieder bedrijventerrein wordt tussen 6-9 maanden ondersteund door een aanjager. Daarnaast is het delen van kennis en ervaringen tussen de gemeenten en de deelnemende bedrijventerreinen van groot belang. Er worden kennissessies en intervisiesessies georganiseerd voor m.n. de deelnemende gemeenten, maar ook door provincie en Brabantse regio's. Het programmabureau MRE is penvoerder en zorgt voor coördinatie van de aanjagers, voor de periodieke rapportages en het overleg met de provincie.			
Ondersteuning projecten *coalitions of the willing* van gemeenten	*Ondersteuning coalitions of the willing* Gemeenten werken samen in verschillende coalities, zoals: • De Groene Zone Isoleren: advies, goedkope lening en ontzorging inwoners. 19 gemeenten nemen deel. • De Groene Zone Zonnepanelen 1.1: benaderen doelgroepen, goedkope lening en ontzorging inwoners. 11 gemeenten nemen deel. • Schooldakrevolutie: benaderen grote schoolbesturen om hen te enthousiasmeren en ondersteunen bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen. 8 schoolbesturen worden benaderd.	Continu		Ondersteuning van de coalities wordt geboden waar nodig. Bespreking van de voortgang vindt met name plaats in het maandelijks overleg met de bestuurlijk trekkers van de programmalijn.

	• Green Deal Zorg 3.0: verder verduurzamen van zorginstellingen in de regio (doorontwikkeling op basis van de Milieu Thermometer Zorg). Circa 19 zorginstellingen in 18 gemeenten nemen deel. De rol van het Programmabureau MRE bij deze coalities is vooral het zorgen voor verbinding (via poho energietransitie en ambtelijke werkgroep energietransitie) en monitoring van de voortgang. Zie verder onder de programmalijn warmte de coalities die worden gefinancierd vanuit de subsidie Nationaal Programma Lokale Warmte (NPLW).			
Procesmanagement programmalijn gebouwde omgeving	Het procesmanagement op de programmalijn gebouwde omgeving wordt uitgevoerd door een extern adviseur.			

3.2.3 Programmalijn Warmte

Algemene doelstelling (uit Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES):
Komen tot keuzes voor de regio met een optimale inzet en verdeling van de bovenlokale warmtebronnen die we wél hebben. Het doel is het monitoren en afstemmen van gezamenlijk ontwikkelen en gebruiken van bovenlokale duurzame warmtebronnen, het vergroten van het kennisniveau over onze bronnen en het hiermee ondersteunen van de gemeenten bij het opstellen van hun lokale warmteprogramma.

Wat willen we bereiken (doelstellingen)?	Wat doen we hiervoor vanuit Programmabureau (prestaties / activiteiten)?	Wanneer is het klaar? (Q1 t/m Q4)	Stand	Toelichting
Kennis ambtenaren op (voldoende) niveau	*Kennis- en leeragenda – warmte* Er worden bijeenkomsten en webinars georganiseerd op de onderwerpen zoals hieronder benoemd. Ook delen we kennis via nieuwsbrieven.	Continu		Vanuit NPLW, provincie, VNG, ook veel informatie voorziening. Team MRE zoekt naar regionale plus. Ambtelijk wordt vanuit team MRE een ronde gemaakt langs alle gemeenten in de regio, o.a. om kennisbehoefte op te halen.
Regionale strategie voor toepassing van warmtebronnen	*Opstellen Warmtebronnenstrategie* Met een nog op te stellen regionale Bronnenstrategie houden we overzicht over het regionale plaatje en de bovenlokale verbanden. Deze bronnenstrategie wordt in de zomer van 2025 opgeleverd.	Q3		Dit loopt volgens planning. Bureaus Greenvis en APPM ondersteunen ons bij het opstellen van een warmtebronnenstrategie. Er zijn nu twee presentaties in het ontwikkelteam warmte geweest, en er komt een ambtelijk werkatelier aan.

				Vooruitlopend op de toekomst is er wel aandacht van bestuurlijk trekker warmte nodig op dit onderwerp, om ervoor te zorgen dat de regionale warmtebronnenstrategie ook lokaal meegenomen wordt.
Digitaal ontsluiten Regionale Structuur Warmte	*Ontsluiten Regionale Structuur Warmte:* - Uitwerken/onderhouden platform Regionale Structuur Warmte. - Digitale ontsluiting van de Regionale Structuur Warmte.	Q4 (inschatting)		We zijn momenteel bezig met verkennende gesprekken met GIS bedrijven om te bekijken hoe RSW online eruit kan zien en hoe we de uitvraag willen opschrijven. De RSW hangt ook samen met de warmtebronnenstrategie. Het doel is om eind dit jaar de RSW online te hebben.
Afgestemd beleid in de regio op het gebied van kleine warmtenetten	*Ontwikkelen handvaten voor inzet van (kleine) warmtenetten in onze regiogemeenten:* Een van de weinige duurzame warmtebronnen in de regio is energie uit bodem en oppervlaktewater. Daarvoor zijn (kleine) warmtenetten een noodzaak. In dit project werken 8 gemeenten aan de verdere ontwikkeling van kennis over dit (nieuwe) onderwerp en speciaal de rol van de gemeente bij de inzet van kleine warmtenetten om zo gemeenten handvaten te bieden om daarmee aan de slag te gaan. Vanuit het MRE Programmabureau worden deze gemeenten ondersteund en wordt de opgedane kennis gedeeld.	Q4 (eind van het jaar kan een samenvatting met geleerde lessen gedeeld worden/online gezet worden).		Er is een sessie georganiseerd bij CPO meer&deel, waar een klein warmtenet ligt met warmteopslag. Een volgende kennissessie wordt georganiseerd in de gemeente Best.

Afgestemd beleid in de regio op het gebied van geothermie	*Samenwerking voor versnelling geothermie* Als vervolg op de Greendeal Geothermie Brabant 2016 is er begin 2024 een samenwerkingsovereenkomst met actieplan voor versnelling van geothermie gesloten met Provincie, Energie Beheer Nederland (EBN), een aantal Brabantse gemeenten en marktpartijen. Ook de vier Brabantse RES-regio's, waaronder MRE, doen hieraan mee. Vier werkgroepen gaan aan de slag met o.a. brede communicatie over geothermie, omgaan met financiële risico's bij geothermieprojecten, onderzoek naar breuklijnen (m.n. Roerdalslenk), en mogelijke koppeling van geothermie met de warmtevraag in de regio.	Q3: eerste resultaten boringen binnen. N.a.v. resultaten kan in Q4 een voorlopig actieplan opgesteld worden, of als er veel potentie voor geothermie blijkt zal dit eerder 2026 worden.		Wij sluiten aan bij de werkgroep geothermie van de provincie. Daarnaast wordt tijdens de samenwerkdag in samenwerking met EBN een sessie over geothermie georganiseerd.
Afgestemd beleid in de regio op het gebied van groen gas	*Samenwerking inzet groen gas* Op basis van een position paper wordt gewerkt aan optimalisering van de opwek en inzet van groen gas in het regionale energiesysteem met bijzondere aandacht voor de verdeling van lusten en lasten. In de op te stellen bronnenstrategie wordt de positie van groengas in het regionale energiesysteem verder uitgewerkt.	Q3		Er wordt regionale samenwerking gezocht met andere regio coördinatoren op het thema groen gas, binnen de provincie Noord Brabant maar ook met de RES regio Noord-Midden Limburg. Verder is een coalitie groen gas actief aan de slag met het thema. Via beide routes worden de verschillende oproepen uit het position paper opgepakt.

Realisatie coalities en pilots in de regio op het gebied van warmtetransitie	*Continuering bestaande coalities en opzetten nieuwe coalities* Vanuit de subsidie van het Nationaal Programma Lokale Warmte (NPLW) ondersteunen we onder andere de volgende coalities: • Ontwikkelen gemeentelijke ondersteuningsstructuur voor inwoners bij de energietransitie • Ontwikkelen database (CRM) gemeentelijke inzet energietransitie • Aanpak VVE's Stedelijk gebied (grotere VVE's) • Aanpak VVE's De Kempen (kleinere VVE's) • Ontwikkelen bewonersreis gemeenten Energiehuis Slim Wonen • Ontwikkelen Pubquiz RES on Tour • Samenwerking bij aanpak Wijk Uitvoeringsplannen (WUP's) • Afgestemd beleid in de regio op het gebied van groen gas • Samenwerken gemeenten en LEC's (professionalisering LEC's) (opgenomen onder programmalijn gebouwde omgeving) Er zullen nog nieuwe coalities volgen in 2025.	Q4: kennis-sessie tijdens de Samenwerkdag waarin opgedane lessen worden gedeeld. In relevante gremia kunnen tussentijdse lessen gedeeld worden. Als een rapport gewenst is kan dit Q1 2026 opgeleverd worden.		De coalities zijn stuk voor stuk aan de gang. Er worden ook sessies georganiseerd waarin de coalities elkaar spreken, waarin zij onderlinge samenhang zoeken, en waarin zij bekijken in hoeverre ze producten kunnen maken die bijdragen aan een gemeentelijke ondersteuningsstructuur voor inwoners. Er zijn nog geen nieuwe coalities gestart.
Ondersteuning coördinatie warmte	Algemene procesondersteuning: begeleiding ontwikkelteam, provinciale en landelijke afstemming; ondersteuning procesmanager warmte. Regionale afstemming voor lokale warmteprogramma's i.s.m. NPLW.	Continu		

3.2.4 Programmalijn Grootschalige opwek

Algemene doelstelling (uit RES 1.0 en Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES):
Als regio willen we 2.0 TWh bijdragen aan de landelijke doelstelling van 35 TWh in 2030.
We willen dat iedereen - ook minder kapitaalkrachtigen - voordeel kan hebben van de wind- en zonne-energie die we in onze regio opwekken. Hierbij sluiten we aan bij het Klimaatakkoord waarin het uitgangspunt is opgenomen om te streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van de nieuwe zonne- en windparken.

Wat willen we bereiken (doelstellingen)?	Wat doen we hiervoor vanuit Programmabureau (prestaties / activiteiten)?	Wanneer is het klaar? (Q1 t/m Q4)	Stand	Toelichting
Kennis ambtenaren op (voldoende) niveau	*Kennis- en leeragenda – grootschalige opwek* Eerder is al gebleken dat gemeenten zich allemaal inzetten om de doelen voor grootschalige opwek te realiseren, maar dat er veel beren op de weg zijn. Om gemeenten te ondersteunen, organiseren we verdeeld over 2025 meerdere kennissessies (onderdeel van de kennis- en leeragenda). Tijdens de sessies komen de volgende onderwerpen aan de orde (soms gecombineerd in één sessie): • De mogelijke rol(len) van de gemeente; • Het ruimtelijke ontwikkelingstraject; • Participatie en lokaal eigendom; • Natuur-inclusief ontwikkelen; • Grootschalige opwek op gebouwen en objecten, inclusief zon-bij-parkeren, opslag, direct gebruik en andere slimme oplossingen (opwek integraal bekeken). Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van voorbeelden uit de regio.	Continu		De eerste kennissessie heeft op 6 februari plaatsgevonden (natuur-inclusief ontwikkelen en het ontwikkelingsproces in bredere zin, inclusief de rollen van de gemeente). Er zijn al ideeën voor de volgende sessie, die naar verwachting rond de zomer zal plaatsvinden (Q2 of Q3).
Realisatie zonne- en windparken conform de afgesproken ambitie in de RES 1.0 (2 TWh).	*Monitoring, input Voortgangsrapportage 2025* Met de monitor volgen we de ontwikkelingen van gemeenten in het realiseren van dit doel. In 2025 moeten	Q2		Voor deze voortgangsrapportage is de stand van zaken t.a.v. het

	we een nieuwe voortgangsrapportage opleveren voor NPRES. Net als bij voorgaande rapportagerondes, checken we de gegevens voor grootschalige opwek die zijn opgenomen in de regionale monitor bij de individuele gemeenten (actualisatieronde, februari 2025) en leggen we de voortgangsrapportage voor aan de bestuurders.			bod opnieuw bekeken. Daarbij is ook het onderzoek naar de consequenties van actuele ontwikkelingen meegenomen (zie volgende punt). Met deze voortgangsrapportage leggen we de resultaten voor aan de bestuurders, waarna ze via NPRES worden aangeleverd bij de netbeheerders. De activiteiten zijn goed uitvoert, maar de resultaten vragen gezamenlijke aandacht.
	Aanvullend onderzoek consequenties actueel beleid grootschalige opwek Zoals besloten in het poho energietransitie van 20 november 2024 laten we een aanvullend onderzoek doen om in beeld te krijgen welke aanvullende mogelijkheden er zijn voor de opwek van energie via windmolens en zonnevelden.	Q1		Het onderzoek is afgerond en de resultaten zijn meegenomen in deze voortgangsrapportage. Zie hierboven.
	Voorbereiding RES 2.0 In het najaar van 2025 verwachten we een plan van aanpak te moeten gaan opleveren voor de RES 2.0. Eén van de onderdelen hierin is de realiseerbaarheid van het bod van 2 TWh. Naast de stand van zaken (zie monitoring) zijn er ten aanzien van grootschalige opwek een aantal zaken die in het kader van het plan van aanpak (of voorafgaand hieraan) al kunnen worden uitgezocht: • De veranderingen t.a.v. de uitgangspunten die we gehanteerd hebben bij de uitvoering van het plan-	Q4		De voorbereiding van de RES 2.0 is later in het jaar gepland en de daadwerkelijke besluitvorming zal pas in 2027 plaatsvinden, zoals ook gepland. Dit is wel een traject dat hoe dan ook aandacht vraagt van

	MER: afstandsnormen wind, Omgevingsverordening provincie (nog niet definitief), ontwikkelingen rond radarbeperking. • De ruimtelijke ontwikkelingen die in de regio hebben plaatsgevonden of gepland zijn en die invloed hebben op de ruimte voor grootschalige opwek. • Een actualisatie van de potentie voor no-regret maatregelen zoals zon-boven-parkeren (aansluitend bij de eerdere aankondiging vanuit het ministerie) en zon-op-gevels.			de Stuurgroep. Zie hierboven.
	Volgen relevante ontwikkelingen De provincie is namens de regio's in gesprek met Defensie over mogelijk extra ruimte t.o.v. de radarhinder. De provincie werkt daarnaast aan de Omgevingsverordening met daarin beperkende regels voor zon-op-land. Als MRE volgen we deze gesprekken en reageren we waar mogelijk op concepten.	PM		We volgen de gesprekken met Defensie, maar tot op heden hebben deze geen nieuwe inzichten opgeleverd. We hebben gereageerd op het concept van de Provinciale Omgevingsverordening en hebben de provincie ook betrokken bij het onderzoek naar de consequenties van o.a. deze verordening op de realisatie van ons bod. Het volgen van relevante ontwikkelingen krijgt continu aandacht.
Realisatie zon op bedrijfsdaken en 'restruimtes' als taluds, bij parkeren of bij vliegvelden	*OER-trajecten (coalition-of-the-willing)* We werken samen met de rijksdiensten aan twee verschillende OER trajecten ('Opwek Energie op Rijksgrond'):	Continu		De genoemde trajecten lopen volgens planning. Binnen het OER worden de concrete locaties verder onderzocht. Een aantal

	• 15 regiogemeenten werken samen met Rijkswaterstaat aan OER Brainport Infra, waarbij een verkenning plaatsvindt van de mogelijkheden voor zonne-energie langs de snelwegen in onze regio (A2/A50/A67). • Medio 2025 start vanuit Defensie een OER-traject voor de vliegbasis Eindhoven en de legerplaats Oirschot. Aanvullend op de OER-trajecten besluiten 10 gemeenten in de coalitie Klimaatcorridor A67 dit jaar of zij verder willen verkennen wat er aan duurzame opwek kan worden gerealiseerd langs de A67 als met integrale blik naar het gebied wordt gekeken. Vanuit de programmalijn Grootschalige Opwek volgen we de ontwikkelingen en ondersteunen we waar dat nodig is.			gemeenten heeft besloten om verder te gaan met de Klimaatcorridor. Zij brengen alle ontwikkelingen langs de A67 in beeld om te kijken naar mogelijke combinaties met opwek van duurzame energie.
	Ondersteuning in het realiseren van de no-regret opties uit de RES 1.0 Met Brainport Development werken we aan een perspectief voor grootverbruikers die in de knel komen t.g.v. netcongestie. Daarbij gaat het om slimme oplossingen, waarbij zon-op-dak wordt meegenomen. De acties hiervoor vallen onder de programmalijn Energiesysteem.	Continu		Gecoördineerd vanuit Brainport Development bieden we ondersteuning bij het realiseren van slimme oplossingen en zorgen we voor kennisdeling. Dit doen we zowel op individuele basis (individuele bedrijven) als collectief (energiehubs).
Alle gemeenten hebben beleid op het gebied van lokaal eigendom bij grootschalige wind- en zonparken.	*Monitoren in hoeverre gemeenten lokaal eigendom meenemen in de ontwikkeling van grootschalige opwek* Het is nog zeer beperkt mogelijk om nieuwe ambities op te nemen t.o.v. het doel van 2030, omdat de meeste projecten al gestart zijn. Tegelijkertijd weten we dat gemeenten worstelen met het realiseren van lokaal eigendom. We nemen dit mee in de kennissessie (zie 'Realiseren zonne- en windparken') en organiseren kennisuitwisseling tussen gemeenten die hiermee	PM		Bij het opstellen van de voortgangsrapportage wordt dit onderwerp wel meegenomen. Maar er zijn nog geen concrete stappen gezet om participatie en lokaal eigendom in de regio te versterken. Tijdens de eerste kennissessie

	worstelen. Over participatie en lokaal eigendom vindt ook afstemming plaats met de lokale energiecoöperaties (LEC's), via de programmalijn Gebouwde omgeving. In de Peel is in 2024 een onderzoek gestart om te komen tot een publiek ontwikkelbedrijf voor grootschalige opwek.			Grootschalige Opwek is de behoefte hieraan door gemeenten nogmaals kenbaar gemaakt. Tegelijkertijd zijn we zoekende in hoeverre er nog nieuwe projecten komen, met alle beperkingen die van toepassing zijn.
Versterken van ecologie en biodiversiteit bij projecten voor hernieuwbare energie op land.	Eind 2024 heeft het ministerie besloten om elke RES-regio budget te geven voor het versterken van ecologie en biodiversiteit bij projecten voor hernieuwbare energie op land. Het geld is bedoeld om onrendabele investeringen te financieren en daarmee de kwaliteit van de natuur te versterken bij energieprojecten. Het budget komt in twee tranches, waarbij het bedrag van de tweede tranche nog onbekend is. In Q1/Q2 zullen we een voorstel opleveren voor inzet van het budget.	Q2 (aanpak)		Het "Kwaliteitsbudget" voor versterken ecologie en biodiversiteit bij duurzame energieprojecten is inmiddels toegekend en het traject om te komen tot een regeling is gestart. In principe loopt dit project nog geen achterstand op. Maar er moeten nog de nodige stappen gezet worden om de regeling vast te stellen en de vraag is of dit nog lukt in Q2.

3.2.5 Programmalijn Energiesysteem

Algemene doelstelling (uit RES 1.0 en Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma RES):
We maken concrete afspraken tussen netbeheerders en overheden over het versnellen van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in de regio. Daarbij gaat het om alle onderdelen van het netwerk. Op verschillende plekken in de regio doen we ondertussen ervaring op met de inzet van slimme oplossingen om het elektriciteitsnetwerk efficiënter te benutten, en schalen we deze zo snel mogelijk op. Daarbij gaat het zowel om individuele oplossingen als om gezamenlijke oplossingen (energiehubs). We krijgen meer grip op de inzet van grootschalige batterijopslag en ontwikkelen een strategie om hier op tijd en op een goede manier ruimte voor te reserveren. Om het elektriciteitsnetwerk te ontlasten, zetten we extra sterk in op het benutten van andere energiedragers zoals duurzame warmte en duurzame gassen. Dit vraagt onder meer om een lobby en om onderzoek gericht op de inzet van waterstof.

Wat willen we bereiken (doelstellingen)?	**Wat doen we hiervoor vanuit Programmabureau (prestaties / activiteiten)?**	**Wanneer is het klaar? (Q1 t/m Q4)**	**Stand**	**Toelichting**
Toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk	*Kennis- en leeragenda - energiesysteem:* In 2025 zetten we onder andere in op: - Kennisvergroting van (toekomstige) laagspanningsproblematiek en handvatten voor bewonerscommunicatie (samen met Enexis). - Kennissessies over ervaringen bij ruimtelijke inpassing elektriciteitsnetwerk. - Kennissessie over de elektriciteitsmarkt.	Continu		Eind januari is wederom een grootschalige bijeenkomst ‘Slimme oplossingen bij netcongestie’ georganiseerd, samen met Brainport Development en VNO-NCW. In mei is een masterclass elektriciteitsnet gepland, i.s.m. Fontys.
	Lobby/organiseren bestuurlijke gesprek: We continueren onze lobby tot prioritering van onze regio richting Den Haag i.s.m. Brainport Development en provincie.	Continu		De lobby is een continu proces.

	Samen met de partners werken aan oplossingen voor de korte termijn: - Continuering van een Uitvoeringsprogramma toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk Brainport (UTEB). Prioriteit is het versnellen van de uitrol van de laag- en middenspanningsinfrastructuur. In 2025 willen we de lessen uit 2024 implementeren in de nieuwe 'batch' van +/- 20 nieuwe middenspanningsstations. Hiervoor ontwikkelen we o.a.: o omgevingsplanregels voor middenspanning; o locatiebepaling bij nieuwe stations; o grondafspraken met Enexis; o pilot naar proactief locaties bepalen voor laagspanning uitrol; o onderzoeken binnen de bredere MRE context hoe we de regionale uitvoeringskracht kunnen versterken op dit thema via realisatieteams. Met Enexis bekijken we ook of dit aanvullende monitoring vraagt. - Samen met Brainport Development zetten we in op het ontwikkelen / uitrollen van slimme oplossingen bij netcongestie. We continueren de ondersteuningsaanpak voor 11 gemeenten bij het opzetten van energiehubs. Hiervoor organiseren we elke 6 weken een kennisdelingssessie. Met de Provincie werken we samen om	Q1/Q2/Q3		In de Stuurgroep van februari 2025 zijn de grondafspraken vastgesteld en aangeboden aan de 20 colleges. In het POHO van maart is het plan van aanpak vastgesteld om in oktober 2025 een Nadere Overeenkomst (NOK) te kunnen voorleggen aan de stuurgroep. Hierin moeten de hiernaast genoemde onderwerpen terugkomen. Het ondersteunen van gemeenten bij het opzetten van energiehubs loopt zoals gepland. Via de Provincie is inmiddels aanvullende subsidie beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van energiehubs. 11 gemeenten hebben zich verenigd in een coalitie. Het evenement 'Slimme oplossingen bij netcongestie' heeft eind januari plaatsgevonden.

	de Provinciale Stimuleringsregeling voor Energiehubs regionaal te vertalen. - Onderdeel van de activiteiten is ook om handelingsperspectief te bieden richting bedrijven over wat ze zelfstandig kunnen oppakken. Hiervoor organiseren we in januari 2025 een evenement met Brainport Development en VNO-NCW . - We helpen de gemeenten met handelingsperspectief en communicatielijnen voor inwoners bij spanningsproblematieken.			
	Samen met de partners afstemmen over oplossingen op middellange termijn: - Samen met de provincie, TenneT en Enexis hebben we periodiek overleg over de voortgang van de hoogspanningstrajecten in de MRE. Dit gaat zowel over de nieuwe 380/150 kV verbindingen, als de uit te breiden of te realiseren stations. Als regio reserveren we ook een budget om gemeenten te helpen bij concrete versnellingsvraagstukken. - We zetten in op het verbeteren van de informatiepositie van gemeenten en bedrijven over de planning en impact van de verschillende projecten van de netbeheerders. Zodat we steeds verder toewerken naar handelingsperspectief. Andersom werken we aan het verbeteren van de informatie over de regionale ontwikkeling richting de netbeheerders,	Continu Q1-Q3		De afstemming met TenneT en Enexis over oplossingen op de middellange termijn heeft continue aandacht en gaat ook steeds beter. Er zijn echter nog steeds verbeterpunten, waaronder het stroomlijnen en verbeteren van het informatieproces. Het pMIEK is vastgesteld. Vanuit de RES-MRE is hierbij input gegeven. Gesprek over realisatieafspraken moet nog worden opgestart. Een 2e nMIEK traject zal niet eerder aangemeld kunnen worden dan 2026. De deadline voor 2025 lag in maart 2025. De lopende onderzoeken (bv MIRT

	zodat zij hier beter rekening mee kunnen houden. - We hebben daarbij extra aandacht voor de duurzame ontwikkeling van de pocketstructuur van TenneT. Zowel in de tijdige ontwikkeling van de bestaande plannen van Tilburg en Noordoost Brabant, alsook de mogelijke noodzaak van versterking van de Eindhovense pocket. Belangrijke ijkpunten hierin zijn de netvisie van TenneT voor 2035-2050 en de investeringsplannen van Enexis en TenneT van 2026-2036. Hiervoor trekken we gezamenlijk op met KGG en de Provincie. - De Provincie moet in Q1 2025 een nieuwe versie van het pMIEK (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) opleveren, waarin de maatschappelijke prioritering ligt van de energieinfrastructuur na +/- 2030. Als MRE coördineren we het regionale proces en dienen we een gezamenlijke reactie in. - In Q2/Q3 maken we gezamenlijke realisatieafspraken voor de te realiseren pMIEK infrastructuur. - In Q3 onderzoeken we met het ministerie van KGG, Provincie en TenneT in hoeverre een extra nMIEK (nationaal MIEK) project nodig is voor de regio Eindhoven.			studie), zijn nog onvoldoende ver gevorderd als onderlegger voor besluitvorming..
Inzicht in het energiesysteem van de toekomst voor onze regio (lange termijn)	*Samen met de partners afstemmen over oplossingen op de lange termijn:*	Continu		De MIRT-studie is inmiddels gestart en de energieopgave wordt hierin meegenomen.

	- We verwerken de energieopgave binnen het lopende MIRT onderzoek voor mobiliteit en verstedelijking, om integraal ruimtelijke afwegingen te maken. In het MIRT willen we onderzoeken of we met overheden en netbeheerders structurerende keuzes kunnen maken voor het energiesysteem in de MRE. Dit onderzoek pakken we samen op met de provincie en netbeheerders. Oplevering is in Q2/Q3 2025. - We werken met TNO, Brainport Development, gemeente Eindhoven en gemeente Helmond aan het opzetten van een Digital Twin van de regio, waar o.a. energie een positie in moet krijgen. In de 2e helft van 2025 worden de eerste resultaten hiervoor verwacht. - In de 2e helft van 2025 voeren we een studie uit naar de kansen voor grootschalige opslag in de MRE - We onderzoeken met gemeenten of we ontwerpprincipes kunnen realiseren voor de energievoorziening bij nieuwe woningbouw- en werklocaties. Dit koppelen we aan de Woondeal & bedrijventerreinenprogrammering. - Samen met Brainport Development, regionale bedrijven en 5 gemeenten werken we aan het opzetten van een aanpak om waterstof te realiseren in de Stedelijke regio Eindhoven/Helmond. - Met de gemeenten Asten, Deurne en Someren stemmen we de			Samenwerking met Enexis loopt hier voorspoedig. Voor de zomer 2025 verwachten we resultaten. Brainport Development werkt momenteel met TNO aan het verder doorontwikkelen van de digital twin. In februari is er een stagiair gestart bij de MRE om onderzoek te doen naar de kansen voor netbewuste nieuwbouw. Haalbaarheidsstudie van het waterstofnet is opgeleverd in april 2025. Er lopen gesprekken met de Gasunie om de regionale aansluiting mee te nemen in het ontwerp. Hiervoor lopen ook gesprekken met Eindhoven, Helmond en Provincie voor risicodragende investeringen om dit mogelijk te maken. Asten en Someren hebben de gezamenlijke glastuinbouwvisie stopgezet en werken nu aan een individuele aanpak.

	verduurzamingsopgave van de glastuinbouw af. - De Provincie werkt in het kader van het integraal programmeren aan een energieperspectief. Vanuit de MRE zijn we betrokken om de belangen van de regio te borgen.			Medio mei is er een regionale sessie georganiseerd door de Provincie voor het Energieperspectief. De vaststelling hiervan is gepland eind 2025 / begin 2026.

4 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: OPZET DASHBOARD RES MRE

Het dashboard RES MRE is te vinden via: Dashboard RES Metropoolregio Eindhoven

Het dashboard bestaat uit 5 onderdelen:

1. Duurzame opwek
2. Energiebesparing

3. Duurzame Warmte
4. Participatie & Eigendom (P&E)
5. Samenwerkings- & UitvoeringsProgramma (S&UP)

De eerste 4 van deze thema's zijn weer onderverdeeld in verschillende onderdelen die gemonitord worden.

Wat betreft het deel Monitor is de opbouw als aangegeven in onderstaande tabel. Daarbij is ook aangegeven wat de herkomst en actualiteit van de gebruikte data is en hoe vaak deze worden geactualiseerd.
Alle thema's en subthema's beginnen op regionaal niveau. Per (sub)thema is aangegeven tot welke niveaus (meestal gemeente) verdere uitsplitsing danwel inzooming mogelijk is.

Thema en subthema's	omschrijving	uitsplitsing mogelijk naar	verdere uitsplitsing mogelijk naar	nog verdere uitsplitsing mogelijk naar	herkomst gegevens	actualiteit data	Update-frequentie	opmerking
Duurzame opwek								
Doeltabel	Tabel conform hoe RES-MRE de voortgang van de RES dient te rapporteren aan NP RES over het bod van 2 TWh in 2030	Gemeente en/of fase			Bron 1: MRE - Zoekgebieden en bod (2022) Bron 2: ODZOB - No-regret potentie (2021) Bron 3: Gemeenten - Laatste toevoeging of wijziging projecten door gemeente (1-3-2025) Bron 4: RVO - Opwek pijplijn projecten + opwek uit projecten huidig (voor toekomst) (4-2024) Bron 5: HIER - Opwek pijplijn projecten + opwek uit projecten huidig (voor toekomst) (1-2024)	< 3 mnd	per kwartaal, evt tussen door	
Opwek Duurzame Elektriciteit	Grafiek om een zo actueel en accuraat mogelijke weergave te geven van de stand van zaken van duurzame elektriciteitsopwekking richting 2 TWh in 2030	Gemeente en/of soort opwek						
Status Zoekgebieden	Grafiek die de verwachte opwek per zoekgebied per 2030 weer opgedeeld in de verschillende fases (gerealiseerd (huidig), pijplijn en ambities).							
Projectenkaart	Kaart waarop visueel de zoekgebieden en alle zon op land en wind op land projecten worden weergegeven							

Thema en subthema's	omschrijving	uitsplitsing mogelijk naar	verdere uitsplitsing mogelijk naar	nog verdere uitsplitsing mogelijk naar	herkomst gegevens	actualiteit data	Update-frequentie	opmerking
Energiebesparing								
Energieverbruik	Historische lijn én prognose voor de tijd tot 2050 van het energieverbruik, in totaal voor de gehele regio en per sector	Totaal		gemeente	Bron 1: Regionale KlimaatMonitor DW Bron 2: Enexis open-data: Verbruiksdata kleinverbruikaansluitingen Bron 3: Regionale KlimaatMonitor EB-dataset Bron 4: CO2-emissiefactoren	1-2 jaar	1x per jaar	weergave mogelijk in TJ of GWh
		gebouwde omgeving	Totaal, woningen, commerciële dienstverlening, publieke dienstverlening					weergave in kton Co2 uitstoot (totaal) of in m3 of kwh (overige 3)
		Industrie, energie, afval en water	Totaal, aardgasverbruik, elektriciteit					weergave in kton Co2 uitstoot
Energielabels	Een goede indicatie van verduurzaming van gebouwen zijn de energie labels. Kantoren in staafdiagram, want beter afleesbaar of doelen gehaald worden. Woningen in Gestapeld vlak.	Kantoren	Gemeente, label soort		RVO GIS-viewer Label C verplichting kantoren	< 3 mnd	Per kwartaal	
		Woningen	Gemeente, label soort			1 - 2 jaar	1x per jaar	weergave mogelijk in percentage of aantal
Duurzame Warmte								
Aardgasverbruik	In 2050 dient aardgas 0 te zijn: historische lijn plus prognose naar 2050, Totaal en per sector	gemeente				1 - 2 jaar	1x per jaar	
Aantal kleinverbruik gasaansluiting	In hoeverre loopt het aantal woningen met gasaansluiting terug?	gemeente	kern					
Participatie & Eigendom (P&E)								
Participatie (beleid)	Voldoen de gemeenten aan de zelfopgestelde richtlijnen via de RES MRE wb particpatie?	gemeente			gemeenten	< 6 mnd	2x per jaar	
Eigendomsituatie naar vermogen	Wordt 50% lokaal eigendom daadwerkelijk gehaald in de projecten?	Gemeente en/of type project						

Thema en subthema's	omschrijving	uitsplitsing mogelijk naar	verdere uitsplitsing mogelijk naar	nog verdere uitsplitsing mogelijk naar	herkomst gegevens	actualiteit data	Update-frequentie	opmerking
Eigendomsituatie naar aantal		Gemeente en/of type project						
Samenwerkings- & UitvoeringsProgramma (S&UP)	Overzicht van de status van alle ontwikkelteams en coalities in het S&UP							op een thema of subthema gaan staan geeft alle info weer
		Programmalijn			procesmanagers	< 3 mnd	Per kwartaal	
		Status						

BIJLAGE 2: TOTAALLIJST VAN PROJECTEN DUURZAME OPWEK

Gemeente	Projectnaam/-gebied	Nr. zoekgebied/Verspreide opwek (v.o.)	Type project	Status*
Son en Breugel	Sonniuswijk	1	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Son en Breugel	Sonniuswijk	1	Wind op land	Vervallen vanwege radarhinder
Laarbeek	Rooijseweg	2	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Laarbeek	Vossenberg	2	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Laarbeek	?	2	Wind op land	Vervallen vanwege radarhinder en te weinig draagvlak
Laarbeek	?	2	Zon op veld >15 kWp	Ambitie niet uitgewerkt
Laarbeek	De Snelle Loop	3	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Laarbeek	?	3	Zon op veld >15 kWp	Ambitie niet uitgewerkt
Deurne	Waterplas de Brink	12	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Deurne	?	12	Zon op veld >15 kWp	Ambitie niet uitgewerkt
Eindhoven	?	13	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Eindhoven	?	13	Wind op land	Vervallen vanwege radarhinder
Waalre	?	13	Wind op land	Vervallen vanwege radarhinder
Someren	?	15	Wind op land	Vervallen vanwege radarhinder

Asten	?	17	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Waalre	Achtereind	19	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Cranendonck	D'Aasdonken	24	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Someren	Zonnepark Kerkendijk	25	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Someren	Zandstraat	25	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Someren	Diepenhoek - zon2	25	Zon op veld >15 kWp	Voortraject
Someren	Limburglaan	25	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Someren	Diepenhoek - zon1	25	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Someren	Diepenhoek - wind	25	Wind op land	Voortraject
Cranendonck	De Raak	28	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Cranendonck	Aardsbrandven	32	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Bergeijk	De Pielis	33	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Bergeijk	De Pielis	33	Wind op land	Voortraject
Reusel-De Mierden	Zonnepark Kleine Hoeve	35	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Eersel	Landardsweg	36	Zon op veld >15 kWp	Vergunningaanvraag
Oirschot	Oirschot-West - Windpark Kattenberg	37	Wind op land	Gerealiseerd
Oirschot	Bekersberg groot	37	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening

Oirschot	Bekersberg klein	37	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Best	A2 tussen afslag 28 en 27	38	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Best	Eindhovenseweg-Zuid	38	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Best	De Vleut	38	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Best	De Uitlegger	38	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Bladel	De Pals	38	Wind op land	Subsidiebeschikking en bouw
Bladel	Ecozone De Groene Ader	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Deurne	Klimaatcorridor A67	38	Wind op land	Ambitie
Deurne	?	38	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Eersel	Afrit 30 - Eersel	38	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Eersel	Geluidswal Oeienbosch	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Eersel	Geluidscherm Duizel	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Eersel	Langs A67	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Eindhoven	OER A67 knooppunt De Hogt	38	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Geldrop-Mierlo	Weijerweg	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Heeze-Leende	Jan Decker 2	38	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Heeze-Leende	Jan Decker 2	38	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening

Son en Breugel	Verzorgingsplaats	38	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Son en Breugel	Ekkersweier	38	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Oirschot	Zonnepark Kriekampen	39	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Reusel-De Mierden	Laarakkerdijk	40	Wind op land	Gerealiseerd
Reusel-De Mierden	Laarakkerdijk	40	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Reusel-De Mierden	Voorste Heikant	40	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Reusel-De Mierden	Laarakkerdijk	40	Zon op veld >15 kWp	Voortraject
Asten	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Asten	Zon voor Melkvee	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Bergeijk	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Best	Zonnepark Driehoekweg	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Best	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Cranendonck	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Cranendonck	Zonneveld Nyrstar II West	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vergunningaanvraag
Cranendonck	Zonnepark Nyrstar II	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Deurne	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd

Deurne	EnergyportPeelland/ zonnepark "de Vlaas" (3 PCR kavels coöperatief)	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Deurne	Glastuinbouwgebied	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Eindhoven	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Eindhoven	EC's regio/ Zonnepark Welschap Eindhoven	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Geldrop-Mierlo	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Geldrop-Mierlo	Zonnepark Hazenwinkel	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Geldrop-Mierlo	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Geldrop-Mierlo	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Geldrop-Mierlo	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Gemert-Bakel	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Gemert-Bakel	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Gemert-Bakel	5 Pilots	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Ambitie
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd

Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Helmond	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vervallen
Laarbeek	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Laarbeek	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Laarbeek	Zonneweide De Blauwe Poort	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Laarbeek	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Laarbeek	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Subsidiebeschikking en bouw
Nuenen	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Nuenen	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Reusel-De Mierden	?	v.o.	Wind op land	Subsidiebeschikking en bouw
Someren	Zonnepark Lungendonk 1	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd

Someren	Zonnepark Lungendonk 2	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Someren	Heikantstraat	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Vergunningverlening
Valkenswaard	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Niet binnen provinciale verordening
Veldhoven	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd
Waalre	?	v.o.	Zon op veld >15 kWp	Gerealiseerd

*Of een project binnen de Provinciale Omgevingsverordening past, is gebaseerd op een eerste inschatting van welke zonnevelden passen binnen de (uitzonderingsgronden van de) verordening